

Väljaandjad: Tõrva vallavalitsus Kujundus: loovbüroo Kuldne Lammas Trükk: AS Kroonpress Otsepost: OÜ Joon Tiraaz: 3000 Toimetus: Egon Ilisson, kuldne@kuldne.com, 53 736 992

MÄLUMÄNGUSERIAAL TÕI KOHALE TOHUTUL HULGAL HUVILISI

Egon Ilisson

Juba 14. korda toimunud Tõrva mälumänguturniir meelitas tänava gümnaasiumi saali rohkelt huvilisi, kes said oma teadmiseid proovile panna neljal osavõistlusel.

Peakorraldaja Laine Tangsoo, kes turniiri vedanud algusaegadest alates ning kelle kavalaid küsimusi on pidanud saal vastama juba kaugelt üle tuhande, on ikka ja jälle positiivselt üllatunud, et mälumänguhuvilisi nii palju kohale tuleb. „Registreeritud võistkondi oli 25, kellest 24 käisid ka kohal vähemalt kolmel etapil. Vaid üheliikmeline võistkond Nobe Tigu osutus siiski mitte piisavalt nobedaks ja osales ainult esimeses voorus,” on Tangsoo endale omase huumoriga turniiri kokku võtmas. Kokku kogu turniiri jooksul osales 115 mängijat ning tore on tõdeda, et väga paljud osalesid lausa perekondadena. Näiteks Pähklamäe, Sepp, Üksvärav, Metsar, Karu olid perenimed, mida tänava vähemalt kolm osalejat kandisid.

Teemad eripalgelised

Tõrva mälumängu populaarsuse põhjuseks on kindlasti see, et kohalikud inimesed on eriti targad ja uudishimulikud, aga ka see, et

Tõrva Gümnaasiumi saal oli mälumänguhuvilistest tulvil. Foto: Margo Metsoja

küsimuste amplituua ja teemad on väga varieeruvad. Seega on enamasti neljaliikmelistes võistkondades ikka neid, kes mõnes teemas eriti tugevad. Kolmel etapil neljast saavad mängijad ka teemade valikul ise oma eelistusi välja pakkuda ning kuna valitud teemad selguvad mõni nädal enne etappi, on võimalus mängijatel ka lugeda teemasse puutuvaid lektüüre ja ennast rohkem teemaga kurssi viia. On näha, et paljud mälumängusõbrad seda võimalust ka hea meelega kasutavad ja seega ilmselt lisaks õigeid vastuseid sisaldavale infole panevad kõrva

taha palju muudki, mida tulevastes mälumängudes või elus vaja võib minna.

Tänava oli teemasid nii spordist, kultuurist, muusikast, geograafiast, ajaloo kui ka lihtsalt mõnest spetsiifilisemast valdkonnast või isikust. Näiteks pidid mälumänguhuvilised vastama viiele küsimusele, mis seostatud Adolf Hitleri, Jaapani köögi või juustega.

Kõige raskemad teemad olid: kuni 10 vihjega (terve saali peale 35 punkti), Hitler (56), riigid (66). Kõige kergemad teemad: õunasordid (terve saali peale 148 punkti), tants (145), seeneriik (144). Seega oli teemade

raskusaste väga erinev ning lisaks tugevale peamurdmisele ja vadeledele vastustele sai teinekord ka rõõmu sellest, et mõnest teemast sai võetud maksimumpunktid.

Võit läks Valka

Kuigi suurem osa mälumänguritest olid pärit Tõrvast, siis pakkusid neile tulist konkurentsi ka Eesti kontekstis vägevad mälumängutiiimid Valga ja Palupera näol. Esimesel etapil üllatas aga kõiki hoopis Nõo Gümnaasiumi õpilaste võistkond Mängumälurid, kes tegid ka kogunud tiimidel seljad prügiseks ning

said 59 punktiga etapivõidu. Neile järgnesid Faux-pas ja Poolmuidu, vastavalt 53 ja 52 punktiga. Järgnevatel etappidel pani aga oma võimu maksma Valga TBMM ning võitis kolm viimast etappi. Kusjuures teisel etapil saadi 67 punkti, edestades lähimaid konkurente 13 punktiga. Kuna neljast etapist läks arvesse kolm parimat, siis sai Valga järjekordse Tõrva mälumänguturniiri võidu. Kokku teenis Valga rohkete õigete vastuste eest 185 punkti.

Ometi jagus medaliheitluses pinget lõpuni, sest viimasele etapile vastu minnes olid Valga järel viis võistkonda väga tihedalt koos. Lõpuks väljusid sellest heitlusest hõbemedalitega kõige kogenumad ehk Palupera võistkond, kes sai 157 punkti. Viimase etapi teise kohaga tõusis kokkuvõttes kolmandaks URSUS 155 punktiga ning neljanda kohaga pidi leppima finaaletapil teiselt kohalt alustanud Faux-pas 153 silmaga. Vägevalt mängisid ka Mängumälurid ja Poolmuidu, kes kogusid 147 punkti. Seejärel tuli väikene vahe ja Viktor (128), Alaska Forever (127), Siil (125) ja Jandali 122 punktiga. Noortest olid parimad Mängumälurid (147), teiseks tulid 100% alaealised (92) ja pronksise autasu võitis Erudeeritud kvartett 83 silmaga.

Sooduspakkumised 18.04-21.04.2019 või kuni kaup jätkub

www.meietoidukaubad.ee

meie toidukaubad

12 maakonnas, üle 60 kaupluse
RRLektus AS, Kauba 3, Tapa 45106
tel. 32 50 960 meie@meietoidukaubad.ee

0,95
0,65
2,99
1,69
1,59
1,19
-32%
-43%
-25%

Pagari röst täistera 430g (1,51 kg)
Eesti või 82% 250g (6,76 kg) E-Plim
Suitsutatud sea välisfilee 130g (9,15 kg)

2,89
1,69
1,89
1,19
1,39
1,10
-42%
-37%
-21%

Suitsutatud Lastevorst 550g (3,07 kg)
77,7% Minivilner 300g (3,97 kg)
Kodukoha valge kanamuna M10 (0,11 tk)

3,49
2,39
3,79
2,59
4,29
3,29
1,99
1,39
-32%
-32%
-23%
30%

Punasesõstra-kohupiimarull 380g (6,29 kg)
Vaarika-kohupiimakook 400g (6,48 kg)
Kalev 7 lemmikut segupakk 500g (6,58 kg)
Rosinad sokolaadis Chocobakal 260g (5,35 kg)

Egon Ilisson

SUNNITUD LIBERAALSUS

Lapsepõlves on alati põnev saada teada, mis on mõne uue ja senitundmatu sõna tähendus ja taust. Me küsime seda oma vanematelt või õpetajatelt, me uurime selle järele tarkadest raamatutest. Saame teada, mis tähendab „introvert“ või „koalitsioon“, „deposiit“ või „konservatiiv“. Tihtipeale jääb esimene arusaam mõne sõna tähendusest meile terveks eluks pähe. Kui me pole endale teinud definitsiooni korralikult selgeks või ei vasta see tegelikule sõnaasetusele, siis jäävadki valearusaamad meid tihtipeale kummitama. Samamoodi võivad aga sõnade tähendused meie ja vahel ka kogu ühiskonna jaoks aja jooksul muutuda.

Olen pidanud ennast juba päris noorest poisikesest peale konservatiivseks inimeseks. Selle sõna puhul on mulle alati kangastunud teised teatud sõnad: traditsioonid, patriotism, rahvuslik ühtekuuluvus, alalhoidlikkus. Ma hindan neidsamu väärtusi siiani, aga kahjuks ma ei saa mitte kuidagi enam öelda, et see on konservatiivne maailmavaade tänapäeva Eestis.

Pigem on sõna „konservatiivsus“ taha kogunenud sõnad, nagu vastuseis, vihkamine, sallimatus, vägivald, valede rääkimine tõdedeks. Ja see on tegelikult äärmiselt nõrdimapanev, sest väga keeruline on leida kohta nendelsamadel vanadel konservatiividel, kes ei leia enda seest üles neidsamu eelnimetatud sõnu ja omadusi. Kes ei leia tänapäeva konservatiivses maailmavaates üles sõnaraamatu definitsiooni. Sama on ka minu puhul. Inimene aga paratamatult otsib enda kohta siin maailmas. Kui aga omade seas seda kohta ei leia, siis tuleb leida nende seas, kes esmapilgul võõrad.

Ma olin veel mõned aastat tagasi kindel, et konservatiivid ongi need inimesed, kes on mu paremal või vasakul käel laulupeo publiku hulgas, või need, kes vaatavad pisarsilmil seda, kuidas eestlane tuleb olümpiavõitjaks. Need, kes käivad jõulude ajal kirikus ja piiluvad aeg-ajalt Sirpi või vaatavad, mida uut Loomingu Raamatukogu pakub. Jah, õnneks neid inimesi veel on, aga ma arvan, et ka nendest pole enam paljud uhked selle üle, kui neid konservatiivideks peetakse.

Nii on suurenenud tuntavalt Eestis selline rühm inimesi, kelle puhul võib öelda, et nad on sallivad liberaalkonservatiivid. Eks selle rühmituse eesotsas on kindlasti president Kaljulaid, kes on tunnistanud ennast liberaalseks konservatiiviks. Sellesse punkti võib panna ka „republikaanid“, kes ühest küljest hindavad vaba turumajandust, Schengeni viisaruumi ja teisest küljest on karmide moraaliküsimuste koha pealt natukene paindlikumad. Ühest küljest nad hindavad kõiki neid pikaajalisi traditsioone, milleks on eesti keel, eesti toit, laulupeod, jaanipäev jne. Teisest küljest nad ei dramatiseeri üle ränderaamistikku ega sõdi absoluutselt kõigi vastu, kes pole nendega sama meelt.

Ma ei süüdistan ega sildista siinkohal kedagi, kes peavad tänapäeva konservatiivsust õigemaks sellest, milleks mina seda pean (loe: pidasin). Neid, kes usuvad, et sõna hävitavat jõudu peab kasutama kõige ja kõigi vastu, mis on seotud väljaspool Eestit asuvaga. Kelle hambus on Ukraina töölisel ja humanitaarabi kolmanda maailma riikidesse või Marina Kaljuranna neiupõlvenimi. Irooniline on muidugi see, et nii mõnedki neist ise esipatriootidena samal ajal Soomes kipsplaate tassivad ning suunurgast ka Eesti riiki kiruvad. Seega ei sobi neile ei see, mis on Eestis, ega see, mis väljaspool Eestit, neile lihtsalt ei sobigi midagi.

Ja kui te ütlete, et nad on konservatiivid, siis ma tõepoolest ei taha mitte mingisugust kokkupuudet selle sõnaga.

Rohkem rõõmu eestlaseks olemisest ja... ärge vihake!

LINNARAAMATUKOGULE MÕELDES

Tiina Rillo
Helbe Sults

Tõrva Linnaraamatukogu on meie piirkonnas üks vanimatest kogudest. 14. detsembril 1909. aastal andis Helme-Tõrva Hariduse Seltsi esimees A. Krimm seltsi koostumisel liikmetele teada, et raamatukogu avatakse Tõrvas pühapäeval,

20. detsembril 1909. aastal ning raamatute väljaandmine hakkab toimuma pühapäeviti kella 2–3-ni ja kolmapäeviti kella 1–2-ni. Avamisaastal sisaldas raamatukogu 454 raamatut 517,24 rubla väärtuses.

Raamatukogu saab sel aastal 110-aastaseks. Selle aja jooksul on raamatukogu vahetanud asukohti 17 korral. Viimane suurem kolimine oli 1993. a kevadel Männiku tn 5 majja, kus oleme tänaseni. Kolimise hetkel olid ruumid küll suuremad, kuid halvas seisukorras – aknad ei pidanud tuult, vihma ega lund. Radiaatorid külmusid kord väga külmal talvel ühe inimese hajameelsuse tõttu lõhki ja meid uputati korralikult. Raamatud olid märjad ja põrandad olid kaetud mitme sentimeetri paksuse veekihiga. Õnneks saime sellest katsumusest üle.

Seoses IT-valdkonna arenguga tekkis vajadus kaasaegse kontoritehnika järele. Hakkasime kirjutama projekti „Vaata maailma“ arvutite soetamiseks ja AIP-i asutamiseks. See sai teoks 21. detsembril 2001. a. Avasime Tõrva Linnaraamatukogus piirkonna esimese avaliku internetipunkti 2 arvutiga.

Raamatukogu vajas kaasajastamist ja seoses sellega alustasime 2003. aastal uue projekti kirjutamisega raamatukogu renoveerimiseks EAS ERDA Põllumajanduspiirkonda.

Meil oli õnne – projekt sai jaatava vastuse. Algas kibekiire ruumidest välja kolimine. Renoveerimine algas 21. juunil. Renoveeritud raamatukogu avamine toimus 17. oktoobril 2003. a. Sisustuse ja tehnika saime fondide toetusel. Raamatukogu avamisele saabus ka tollane

kultuuriminister Urmas Paet. Olime uute ruumide ja töötingimustega väga rahul. Kõik oli meie ümber avar ja valguseküllane. Ajapikku on raamatukogu fond jõudsalt kasvanud ja tänu sellele on meid kummitama hakanud ruumipuudus.

2006. aasta detsembris paigaldati piirkonna esimene traadita internet WiFi.

Lugejate hulgas on populaarsed psühholoogia, pedagoogika, noorsooromaanid. Palju on avaldatud kirjandust, mis annab nõu tervisliku toitumise ja tervislike eluviiside kohta. Väga loetavad on ka kokaraamatud.

Peale seda alustasime fondi sisestamist arvutisse, see oli väga suur ja aeganõudev töö. Täielikult elektroonilisele laenuutamisele läksime üle 13. aprillil 2007. a.

Kui alustasime tööd raamatukogus, siis oli suur nõudlus väliskirjanduse järele. Aastate möödudes on lugemisharjumused palju muutunud.

Viimastel aastatel on väga populaarseks saanud reisiraamatud nt „Minu...“ sari, eesti kirjandus. Kõige loetavamad autorid on E. Tohvri, E. Vaino, I. Hargla, H. Pets. Kuna palju on ilmunud ulmekirjandust, siis on seegi žanr lugejate hulgas väga populaarne. Suur huvi on ka poliitilise ja ajaloolise kirjanduse vastu.

Lugejate hulgas on populaarsed psühholoogia, pedagoogika, noorsooromaanid. Palju on avaldatud kirjandust, mis annab nõu tervisliku toitumise ja tervislike

eluviiside kohta. Väga loetavad on ka kokaraamatud.

Viimaste aastate jooksul on väga palju ilmunud kodumajanduse, aianduse käsiraamatuid. Samuti on palju laenuetatud käsitöölasi kirjandust.

Varasemalt pidime õpilastele ja tudengitele teavet otsima kataloogikaartide ja raamatute järgi. Palju materjali tuli leida ajaleheartiklitest. See oli aeganõudev ja mahukas töö. Kuid nüüd on hoopis teisiti – kõik on kättesaadav arvutist. Sellele vaatamata kasutatakse ikka raamatuid, mis on ikkagi algallikaks vajaliku info leidmiseks. Kuid see on nüüd tunduvalt lihtsam tänu arvutile.

Ajakirjade valik on muutunud mitmekesisemaks. Loetakse palju ja laenuatakse ka koju. Koju laenuame ka vanemaid ajalehti. Varasematel aastatel oli meil hoiul kolme aastakäigu perioodika, kuid kuna kodudesse on arvutid soetatud, siis praegusel ajal hoiame alles ainult eelneva aasta ajalehed. Puuduvad hoiuruumid. Vanema perioodikaartiklitega saab tutvuda nüüd portaalis www.digar.ee.

Kogu aeg peab kursis olema uuema kirjandusega. Raamatuid on tellida üpris keeruline. Tellime meile saadetud nimekirja alusel ja seal leiduvate lühikokkuvõtete järgi. Paraku ei anna see õiget infot raamatute kohta. Valikut teha on raske, kuna peab arvestama raamatukogule eraldatud rahaga raamatute soetamiseks ja lugejaskonna soovidega. Teavikute puudumist meie raamatukogus leevendab RVL-i kasutamine.

Oleme tänulikud oma lugejatele, nende heatahtlikkusele ja mõistvale suhtumisele, kui on tekkinud probleeme raamatute pika ooteaja puhul.

20. detsembril 2019. a on raamatukogul 110. sünnipäev ja meil saab raamatukogus töötatud 25 aastat. Nende aastate jooksul on olnud muret ja rõõmu, aga ka palju toredaid kohtumisi.

KUU PILT

Tõrva kultuurimaja naisansambel "Hermes" osales 30. märtsil Lõuna-Eesti naisansamblite kevadkontserdil "Kambja Lüüra 2019", mida korraldab juba aastaid kohalik kultuurikeskus.

Foto: Erakogu

MULGI LÕÕRIKE GRAND PRIX TULI TÕRVA

6. aprillil toimus Karksi-Nuia kultuurikeskuses esmakordselt noortele Mulgimaa lauljatele suunatud konkurs „Mulgi Lõõrike 2019”. Konkursil osales 25 lauljat nii Tarvastu, Paistu, Karksi, Helme kui ka Halliste kihelkondadest.

Konkurss toimus viies vanuserühmas ja žürii andis välja 11 eripreemiat ning ühe vanuserühmadeülese *grand prix*. Žüriisse kuulusid Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia soololaulu lektor Sirje Medell, muusik ja Viljandi Kitarrifestivali kunstiline juht Ain Agan ning pianist, pedagoog ning ansambli Estonian Voices

vokalist Aare Külama.

Grand prix võitjaks osutus suurepärase vokaalse esituse teinud Tõrva Gümnaasiumi abiturient Kadi-Triin Terve (juhendaja Maie Kala), kes esitas loo “Can't Help Lovin' Dat Man” muusikalist “Showboat”.

II vanuserühmas tõi žürii välja kauni ja dünaamilise esituse eest Sirelin Meltsase (juhendaja Maie Kala). IV vanuserühma eripreemia läks kauni tämbri eest Rasmus Rosenbergile (juhendaja Maie Kala).

Grand prix võitja Kadi-Triin Terve. FOTO: Erki Paju

TÕRVA PENSIONÄRIDE SELTS PIDAS UHKET KEVADPIDU

Tõrva eakad on aktiivsed ja käivad regulaarselt koos. Paar korda aastas korraldatakse ka suurem ja uhkem koosviibimine hea toidu ning elava muusikaga, mille saatel jalga keerutada.

Märtsi lõpul kogunesidki Tõrva pensionäride seltsi Eluratas liikmed noortekeskusesse, kus maha peeti hoogne kevadpidu.

Fotod: Sandra Saar

LÕPPES ESIMENE TÕRVA DISCGOLFI TALVEKARIKAS!

Tõrva piirkonna discgolfi rajad on aktiivses kasutuses ka talvisel perioodil. Talv oli küll lumine, aga see ei olnud mängijatele mingi takistus!

Talvekarika võistlussarjas toimus 5 osavõistlust: kaks etappi Tõrva rajal, üks etapp Hummulis, Pikasilas ja Alal. Iga etapi mõlema klassi (algajad ja edasijõudnud) esikolmikud olid autasustatud ning võistlussarja üldvõitjad said autasustatud medalite ja karikaga. Kokku oli viie etapi peale 133 osalejat!

Lõpptulemused

Algajad (reiting kuni 888)
I koht Ingmar Hinn
II koht Feliks Golding
III koht Janek Jaani
Edasijõudnud (reiting 889+)
I koht Martin Malm
II koht Jüri Aaste
III koht Kurmo Kül

Võistlussarja toetas Leader projektifond: „Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi: Euroopa investeeringud maa- ja metsandusse”. Lisaks saime tuge Eesti Kultuurkapitalilt ning DiscSport.ee disc golfi tarvete poelt!

Järgmised võistlused juba mais, kui algavad Tõrva valla discgolfi nädalamängud! Rohkem infot Facebooki lehel Facebook.com/torvadiscgolf ja discgolftmetrix.ee! Lisaks tasub silm peal hoida partneritel Mulgi vallas, kus samuti suve jooksul hulgaliselt võistlusi toimumas on!

VALGAMAA LASTE JA NOORTE SPORDIKLUBID SAAVAD TAOTLEDA TASUTA ESMAABIKOHVRI

Kiire ja adekvaatse esmaabi andmiseks on Valgamaa noorte spordikoolidel ja -klubidel võimalik kuu aja jooksul taotleda endale tasuta professionaalne esmaabikohver. Projekt “Sajaga spordi eest” ootab avaldusi kuni 10. maini.

Beni Apteegi eestvedamisel toimuv projekt kutsub üles Valgamaa spordikoole ja -klubisid esitama taotlust treeninggruppide jaoks, kus treenivad lapsed ja noored vanuses 3-16 eluaastat.

Beni Apteegi tegevjuhi Kaidi Kelti sõnul on hea tervis noore eduka sportlase alustalaks. „Meil tegutseb Eestis ligi 2000 spordiorganisatsiooni, kus treenivad lapsed ja noored. Tore on näha, et katvus on hea ja paljud tegutsevad väiksemates piirkondades, kus teinekord püsivad need elus ka tänu kohalike treenereite suurele initsiatiivile, et pakkuda lastele vähemalt mingitki võimalust

sportimiseks. Loodame, et siinkohal on meie algatus ja korralikult varustatud esmaabikohver noortele sportlastele suureks toeks,” rääkis Kelt.

Sportlase elu näitab, et isegi targalt treenides ei ole keegi kaitstud vigastuste eest, sest tegijal ikka juhtub. Kelti sõnul on pädevad apteekrid treeninggruppide esmaabikohvreid komplekteerides silmas pidanud just noorte sportlaste vajadusi. „Noorte sportlaste seas ülekoormuste

ennetamiseks või operatiivselt traumadega toimetulekuks leiab kohvrilt vahendid väiksemate vigastuste ja marrastuste raviks, suureks abiks on kaasaegsed haavahooldusvahendid, sealhulgas erinevad plaastrid ja sidemed, külmakompressid ja ka desinfitseerimise vahendid,” rääkis Kelt. “Innustame spordikoole- ja klubisid veelgi enam pöörama tähelepanu ja panustama laste ja noorte pikaajalise heasse tervisesse,” lisas ta.

Esmaabikohvrit saavad taotleda erinevate spordialadega tegelevad treeninggruppid, olgu selleks kergejõustik, jalgpall, võrkpall, korvpall või muu ala. Taotlus tuleb täita hiljemalt 10. maiks aadressil www.sajagaspordieest.ee. Kõigi laekunud soovide seast valib ekspertžürii 20. maiks üle Eesti välja 100 treeninggruppi või klubi, kes saavad endale isikliku esmaabikohvri. Rohkem infot: www.sajagaspordieest.ee

ÜHE LAPSE MUGAVUS EI SAA TULLA TEISE LAPSE TURVALISUSE ARVELT

Koolipere nimel õpetajad Liia Ortus ja Marge Kaiv

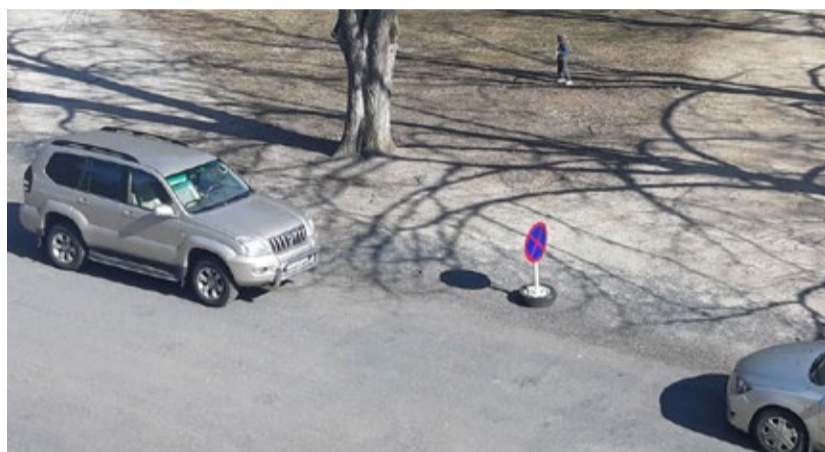
Juba aastaid oleme osalejad Tõrva Gümnaasiumi esises igapäevases liiklusemõllus.

Viimastel aastatel on oluliselt tõusnud nende inimeste arv, kes kasutavad kooli jõudmiseks autosid. Eks seda on põhjustanud meie üha kiirenev elutempo. Laste kooli sõidutamisel tekib kooli ümber lisaliiklus. Ohtlik on seal eelkõige liigelda jalakäijatel ja jalgratturitel. Tavaliseks on muutunud hommikused ummikud. Tekkinud on mitmeid liiklusohutikke olukordi. Liiklusest pärinev õhusaaste ja müra kahjustavad tõsiselt õpilaste ning kooli personali tervist.

Praegu aga seatakse kahjuks ohtu jalgsi või jalgrattaga kooli tulevate õpilaste elu ja tervis nende vanemate poolt, kes toovad oma lapsed autoga treppi – süvendades oma laste liikumisvaegust ning vähendades värskes õhus veedetud aega.

Hommikuses kooli liikluskeerises osalejate mõtteid:

- Kooli juures on hommikuti liikluses täielik kaos. Heitgaaside lehk õhus paneb südame pööritama.
- On päris hirmus kooli tulla, kui ei tea, kas jõuan kohale nii, et ei jääks koolimaja ja auto vahele. Heitgaasidest ei maksa rääkida, nende pilvest peab nõnda läbi tulema, et hing tahab kinni jääda.
- Kooliümbruse liiklus keeb nagu sipelgapesa, kus puudub igasugune kord ja reeglid. Tehakse oma suva järgi ja oma soovidest lähtuvalt otsuseid, kus peatuda või parkida.
- On olnud ohtlikke olukordi, kus ainult murdosa sekundist päästis lapse elu. Nii autojuht kui ka laps pääsesid seekord õnneks ehmatusega.
- Klasside aknad on avatud, lapsed hingavad autode mürgiseid heitgaase puhta õhu asemel.
- Parklasse sõidul on sagenenud järsud pidurdused. Ei saada aru, kellel on eesõigus pööret sooritada. Lapsed jäävad seisma ja edasi ei julge minna, sest neil on hirm.

Pargin seal, kus tahan

Kui saaks, viiks lapse klassigi.

Õpilased ongi sunnitud liikuma mööda seinääri Fotod: Erakogu

Paremate ideede leidmiseks olukorra lahendamisel kaasime Maanteeameti transpordi ja linna liikuvuse ning keskkonnakorralduse sõltumatud eksperdid Mari Jüssi ja Kaur Sarve. Koos gümnaasiumi õpilastega püüdsid nad leida erinevaid võimalusi probleemi lahendamiseks. Õpilaste arvates saaksime me

vähendada liikluskoormust ka ise, kui need õpilased, kes elavad kooli lähiumbruses, loobuksid autoga kooli tulekust.

Miks ei võiks vanemad lasta lastel jalgsi kooli kõndida. See ärataks nad esimeseks tunniks üles. Kui laps saab hommikul kooliteel kellegagi suhelda, siis see tekitab lapses elevust ja

aitab päevale positiivselt vastu minna.

Paljude õpilaste jaoks on aga koolitee jalgsi käimiseks liiga pikk. Seega autod jäävad, ehkki neid võiks olla oluliselt vähem. Osapooled leidsid, et kooliümbruse liiklus tuleb muuta ohutumaks, keskkonnasõbralikumaks ning jalgsi, rattaga ja ühistranspordiga liiklejatele paremaks.

Head lapsevanemad!

- Palun ärge sõitke hommikuti laste käigurajale ja koolimaja trepile liiga lähedale!
- Ärge jätke auto mootorit tööle!
- Hoolitsedes oma lapse eest, ei tohi teisi lapsi ohtu seada!

Loodame, et Tõrva vallavanem, Tõrva vallavolikogu ja noorte volikogu liikmed, kooli hoolekogu ning kõik tõrvalased mõistavad olukorra tõsidust ja leiavad üheskoos parima variandi ja võimaluse probleemi kiireks lahendamiseks.

TÕRVA VALLAVALITSUS KUTSUB ESITAMA KANDIDAATE AASTA EMA TIITLILE

Aasta ema tiitli pälvib ema, kes pakub oma lastele hoolt, armastust ja eeskujut. Aasta ema konkursile sobiv kandidaat on Eesti Vabariigi kodanik, kelle elukoht rahvastikuregistris on Tõrva vald. Esitatud kandidaat ei pea olema abielus ja peres võivad kasvada ka kasulapsed.

Tõrva Vallavalitsus ootab ettepanekuid valla aasta ema aunimetusele 29. aprillini.

Aasta ema aunimetuse saaja üle otsustab vallavalitsuse komisjon, mis selleks otstarbeks moodustatakse.

Aunimetus antakse üle emadepäeval, 12. mail (lisainfo: www.torva.ee).

Taotluse võivad esitada kõik, kes on märganud häid ja eeskujulikke emasid, kes väärivad tunnustust.

Eelmisel aastal sai Tõrva valla aasta emaks nelja lapse ema ja kuue lapse vanaema Ellen Sang. Nominente esitati kokku kaheksa.

Ettepanekud „Tõrva valla aasta ema“ konkursile tuleb saata e-posti aadressile torva@torva.ee või paberkanjal Tõrva vallavalitsuse aadressil Kevade 1, Tõrva.

Lisateave:

Kalev Lau

Tõrva abivallavanem

524 0174

SUVEPUHKUSEKS PUHAS JOOGIVESI JA KANALISATSIOON MAJJA!

Keskonnainvesteeringute Keskus (KIK) ootab eraisikuid, kelle majapidamine asub enam kui 2000 tarbijaga reoveekogumisalal, toetust taotlema vee ja kanalisatsiooniga liitumiseks või reovee kogumismahuti paigaldamiseks.

„Kui praegu taotlus ära esitada, saab ehitustöödega alustada hiljemalt juuniku alguses. Pärast positiivset otsust on aega kuus kuud vajalike tööde tegemiseks,” selgitab KIKi vee- ja majanduse valdkonnajuht Kai Eisenberg. „Seega on hetkel just sobiv aeg taotluste esitamiseks, et suveperioodil puhas joogivesi ja kanalisatsioon majja saada. Täna on ehitustööd lõpetanud ja toetuse kätte saanud juba 590 eraisikut, lisaks oleme 460-le andnud positiivse otsuse tööde tegemiseks. 10-miljonilise taotlusvooru eelarvest on enam kui poole aastaga rahastusotsustega kaetud juba 3 miljonit eurot,” sõnab Eisenberg.

Eraisikute ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumise taotlusvoorst saab toetust üle 2000 tarbijaga reoveekogumisaladel elamu ühendamiseks ühisveevärgi ja/või -kanalisatsiooniga ning elamu kogumismahuti rajamiseks või ümberehitamiseks.

Kogumismahutitele jagatakse toetust piirkondadesse, kus puudub ühis-kanalisatsioon ning kus on teada, et seda lähima viie aasta jooksul ei rajata. Ühisveevärgi ja/või -kanalisatsiooni ühendamist toetatakse juhul, kui selleks on võimalus olemas, aga mingil põhjusel ei ole liitunud.

Seda, kas majapidamine asub rohkem kui 2000 tarbijaga reoveekogumisalal, saab kontrollida KIKi kodulehe otsingumootorist.

Mis on toetuse andmise eesmärk?

Toetuse andmise eesmärk on tagada reovee kokku kogumine reoveekogumisaladel reostuskoormusega üle 2000 tarbijaga piirkondades.

Kui suur on vooru eelarve?

Kogu vooru eelarve on 10 miljonit eurot. Taotlusi võetakse vastu kuni eelarve täitumiseni. Taotluste vastuvõtmise lõpetamisest teavitatakse üleriigilises päevalehes ja KIKi kodulehel.

Kes saab toetust taotlema?

Toetust saavad taotlema isikud, kelle majapidamine asub riiklikult määratud üle 2000 tarbijaga

HAJAASUSTUSE PROGRAMM

Kestab hajaasustuse programmi raames toetuse taotluste vastuvõtt. Toetust saab taotlema eraomandis oleva veesüsteemi, kanalisatsiooni, tee või autonoomse elektrivarustuse korras- tamiseks. Taotlusi võetakse vastu kuni 13.mai 2019.a. Täiendav info maakorraldus- spetsialist Arvo Kargu, tel. 766 8454, e-mail arvo.kargu@torva.ee. Info ja taotlusvormid www.rtk.ee.

reoveekogumisalal. Seda saab kontrollida sellel samal lehel olevast otsingumootorist. Samuti keskkonnaregistris. Toetust saab taotlema kinnistusraamatusse kantud kinnisasja või hoonestusõiguse füüsilisest isikust omanik, ühisomanik või kaasomanik.

Milleks toetust antakse?

Toetust antakse elamu ühendamiseks ühisveevärgi ja/või -kanalisatsiooniga ning elamu kogumismahuti rajamiseks või ümberehitamiseks. Kogumismahutitele jagame toetust

piirkondadesse, kus puudub ühis-kanalisatsioon ning kus on teada, et ühis-kanalisatsiooni lähima viie aasta jooksul ei rajata. Ühisveevärgi ja/või -kanalisatsiooni ühendamist toetame juhul, kui selleks on võimalus olemas, aga mingil põhjusel ei ole liitunud.

Kui suur on toetus?

Toetuse suurus lähtub sarnaste ehitustööde tänavu jaanuaris välja selgitatud keskmisest maksumusest ning sõltub rajatava torustiku pikkusest. Keskmised toetuste summad jäävad vahemikku 2000- 2500 eurot.

Mida tuleks silmas pidada?

Töödega ei tohi alustada enne otsuse kättesaamist.

Kui on rajatud liitumispunkt nii vee- kui ka kanalisatsiooniga liitumiseks, siis on toetuse saamise eelduseks liitumine mõlema teenusega.

Ühe kinnistu kohta võib esitada ühe taotluse.

Milleks toetust ei anta?

Elamu siseste torustike ehitustööde, sh veemöödusõlmede rajamiseks.

Varasemalt teostatud tööde rahastamiseks. Hoonestamata kinnistule

torustiku rajamiseks.

Kuidas taotlema?

Taotlema on võimalik: E-toetuste keskkonnas;

KIKi kodulehel avaldatud taotlusvormil (paremal lehe ääres), e-posti teel info@kik.ee või paber kandjal (Narva mnt 7a, VI korrus).

Kuidas teavitada toetusest avalikkust?

Toetuse saaja tagab toetatava tegevuse toimimise asukohas ja avalikkusele nähtavas kohas (aed, aken vms) plakati olemasolu kogu ehitustööde tegemise perioodi. Plakat tuleb välja trükkida värviliselt ja ilmasti- kukindlalt A3 formaadis. Kui printimisvõimalus puudub, siis soovitage abi küsida kohalikul vee-ettevõtjal.

Nõuetekohase taotlusvormi ja plakati näidise leiab Keskkonnainvesteeringute Keskuse kodulehelt. Toetust saab taotlema kuni vooru eelarve täitumiseni või kuni 31.12.2020. Tõrvas on võimalik lisainformatsiooni saamiseks taotlemise ja tööde teostamise puhul pöörduda Tõrva Vee- jõud OÜ poole telefonil 766 3150 või veejoud@torva.ee.

REKLAAMI TÕRVA TEATAJAS

kuldne@kuldne.com

53736992
Hinnad soodsad!

Vajad betooni? Meie aitame!
AASTARINGSELT!

VILJANDI TN. 82C, VALGA +372 5883 9223 info@valgabetoon.ee, www.valgabetoon.ee

TÕRVA VALLAVALITSUS TOETAB ERATEEDE REMONDI- JA E HITUSTÖID

Tõrva vallavolikogu kehtestas valla erateede ehitus- ja remonttööde teostamise korra, mille eesmärk on teostada erateede omanikke teede seisukorra parandamisel. 2019. aastal on valla eelarves planeeritud toetusteks 20 tuhat eurot.

Toetust saab taotlema isik, kelle elukoht rahvastikuregistri andmetel või asukoht äriregistri andmetel on Tõrva vald ja kes omab Tõrva valla haldusterritooriumil erateed või kasutab erateed lepingu või teeservituudi alusel.

Toetuse suuruseks on kuni 50 protsenti tööde maksumusest, kuid

mitte rohkem kui 600 eurot ühe erateede kohta aastas.

Toetuse taotlusi saab esitada Tõrva valla kodulehel vastavas taotluskeskkonnas, saata täidetud taotlusvorm digitaalselt allkirjastatult aadressile torva@torva.ee või tuua Tõrva Vallavalitsusse aadressil Kevade 1, Tõrva.

Taotlusi võetakse vastu kuni 31. maini 2019.

Täiendav info: Andres Jurs, tel. 7668453, 5069331, andres.jurs@torva.ee

ELURUUMIDE KOHANDAMISE MEEDE „PUUETEGA INIMESTE ELUASEME FÜÜSILINE KOHANDAMINE“

Tõrva vald osaleb projektis "Puuetega inimeste eluaseme füüsiline kohandamine", mille raames kohandatakse puuetega inimeste eluruumi nende vajadustele vastavaks. II vooru taotluste esitamise tähtaeg 30.04.2019.

Projekti eesmärgiks on tagada puudega inimestele paremad elamis-, õppimis- ja töötamistingimused. Toetatavateks tegevusteks meetme kaudu on eluruumi kohandamine liikuvusega seotud toimingute (püsti, pikali ja istuma saamine, treppidest üles ja alla liikumine, ustest ja väravatest sisse ja välja liikumine), sealhulgas eluruumi sissepääsu, hoone välisukse ja eluruumi vahelise käigutee ning hoone ja selle territooriumile

sissepääsu või piirde kohandamine, personaalse hügieeni ja köögitoimingute parandamine.

Projekti esitamiseks on Tõrva Vallavalitsuse sotsiaalosakonnal vaja kokku koguda kodu kohandamist vajavate puuetega inimeste avaldused. Avalduste menetlemine toimub vastavalt Tõrva Vallavolikogu 15.01.2019 määrusele nr 1 "Puuetega inimeste eluaseme füüsilise kohandamise toetuse andmise tingimused ja kord".

Eluruumi kohandamist on õigus taotleda isikul:

1. kellel sotsiaalkindlustusamet on tuvastanud puude puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse tähenduses;

2. kelle liikuvusega seotud toiminguid, köögi- või hügieenitoiminguid on võimalik parandada eluruumi kohandamisega;
3. kelle rahvastikuregistrijärgne ja tegelik elukoht on aastaringseks elamiseks ette nähtud eluruum Tõrva valla haldusterritooriumil.

Eluruumi kohandamist taotlev isik esitab Tõrva Vallavalitsusele kirjaliku taotluse koos lisadokumentidega. Toetuse taotlemiseks vajalik avalduse vorm on kätte saadav Tõrva valla koduleheküljel torva.kovtp.ee või Tõrva Vallavalitsuse sotsiaalosakonnast aadressil Tartu 20, Tõrva linn.

Esitatud avaldused koos

lisadokumentidega on aluseks, taotlemaks Tõrva Vallavalitsuse poolt toetust Euroopa Regionaalarengu Fond meetmest „Puuetega inimeste eluaseme füüsiline kohandamine“ taotlusvoorst.

Käesolevas taotlusvoorus on Tõrva vallale eraldatud puudega isikute eluasemete kohandamiseks toetust 64300 eurot, millele lisandub kohustuslik kohaliku omavalitsuse poolne omafinantseering 15%. Juhul kui kohandamise tööde tegelik maksumus ületab Tõrva valla rahastust, tuleb taotlejal ülejäänud summa katta omaosalusena. Toetuse suuruse aluseks on puudega inimeste arv Tõrva vallas seisuga 01.01.2019.

Tõrva Vallavalitsuse sotsiaalosakond ootab avaldusi koos lisadokumentidega puuetega inimeste eluaseme füüsilise kohandamise soovidega hiljemalt 30.04.2019.

Need tuleb saata meiliaadressile torva@torva.ee (digitaalselt allkirjastatud) või postiaadressil Kevade 1, Tõrva linn 68605, märgusõnaga "Puuetega inimeste eluaseme kohandamise toetus". Samuti võtavad taotlusi vastu vastuvõtueagadel Tõrva Vallavalitsuse sotsiaalosakonna töötajad aadressil Tartu 20, Tõrva linn.

Lisainformatsioon: sotsiaaltööspetsialist Kersti Köster (tel 526 7613) ja sotsiaalosakonna juhataja Kristi Liivson (tel 766 5347).

LASTE LAULUPÄEVAL OLI OSAVÖTT ROHKE

Märtsi lõpus toimus kirik-kammerisaalis Tõrva valla laste laulupäev, millest võttis osa 34 laululast.

- 3–4aastaste vanusegrupis oli üks osaleja Emma Noora Känd, 5–7aastaseid oli 10 ja esile tõsteti Kristelle Mägi (juhendaja Anna Gomaa), Rihanna Ruusmann (juhendaja Katrin Viskov) ja Feeliks Jakobson (juhendaja Katrin Viskov).
- 8–10aastaseid laululapsi oli võistlusel samuti 10 ja esile tõsteti Karola Kaat (juhendaja Anne Gomaa), Kelly Raudlam (juhendaja Novella Hanson), Sirelin Meltsas (juhendaja Maie Kala), eripreemia sai Ragnar Leeduks (juhendaja Novella Hanson).
- 11–13aastaseid osales võistlusel 8 ja esile tõsteti Karoliine Krepp (juhendaja Syrle Eesik), Rasmus Rosenberg (juhendaja Maie Kala) ja Karl-Arkadi Kõvask (juhendaja Novella Hanson).
- 16–18aastaseid noori oli võistlusel 2 ning mõlemad toodi ka esile. Nendeks olid Emma Lauren Paul (juhendaja Novella Hanson) ja Roosi Rahnu (juhendaja Novella Hanson).
- 19–21aastaseid oli võistlusel 3 ning žürii tõi nad kõik ka esile kui tublid noored lauljad. Nendeks olid Pamela Paul (juhendaja Novella Hanson), Sandra Buda (juhendaja Novella Hanson) ja Kadi-Triin Terve (juhendaja Maie Kala).

Žürii koosseisu kuulusid Margit Tali, Siiri Põldsaar ja Viive Andersoo.

Lions-klubide ühendus, mis on üks suurimaid heategevuslik vabatahtlike organisatsioon ja mille klubi toimetab aktiivselt ka Tõrvas, on taaskord aidanud nõu ja jõuga.

Oma igapäevategemistes edukad mehed on aastate jooksul aidanud ja toetanud paljusid abivajajaid ning

projektid on olnud eripalgelised. Tõrva Lionsi klubi president Ivo Solomi sõnul nad tihtipeale ei leia abivajajaid ise üles ja vihjed on tere tulnud. Tänavu leiti abivajaja läbi sotsiaaltöötaja vihje, et legendaarne koolijuht Andres Parts, kes kahjuks enam omal jalal liikuda ei saa, vajaks

Pokardis asuva kortermaja sissekäigu parendamise puhul abi. Kuna Tõrva Lionsi meestel on lisaks aktiivsele pealehakkamisele ka palju teadmisi, pandi pead kokku ning mõeldi välja, kuidas saaks endist pedagoogi ja Helme vallavolikogu esimeest aidata.

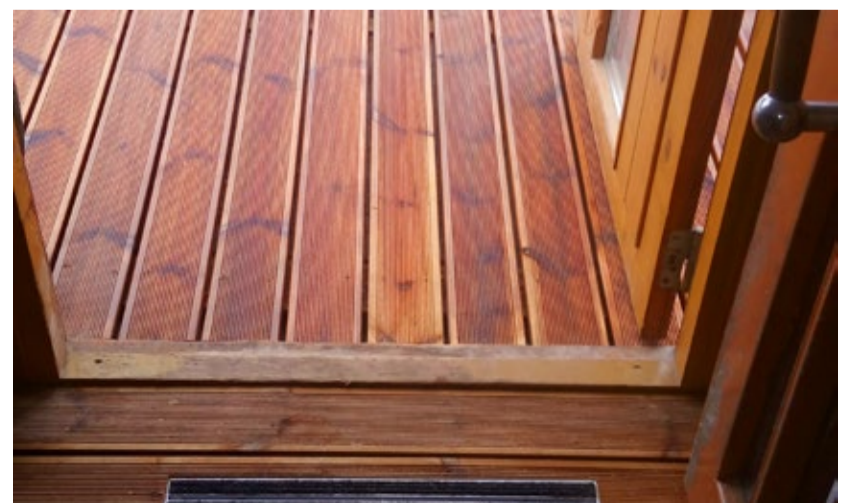
Parts, kes pärvinud muuhulgas ka

Helme valla aukodaniku tiitli ja kes aidanud ise Lionsi mehi tõlketöödega, on muuhulgas olnud Helme koduloomuseumi loomise üks initsiaatoreid, korraldanud traditsioonilisi mulgi päevi ja uurinud paikkonna pärimusi.

Fotod: LC Tõrva

TÕRVA LIONS AITAS TEENEKAT KOOLIJUHTI

ESITI

PÄRASTINE

„KUNI SU KÜLA VEEL ELAB, ELAD SINA KA” („EESTIMAA”)

Egon Ilisson

Elu külates võib olla väga eripalgeline. See võib olla trööstitu ja vaikne, kuid võib olla ka täis vahvaid ühistegevusi ja tugevat üksteisemõistmist. Ka Tõrva vallas näeme me selle spektri erinevaid värve.

Tänapäeva linnastumise kiires tempos ei ole tihtipeale paljudel aega tulla nädalavahetustekski maale vanemate tallu. Veel vähem on aega ja eks kohati ka tahtmist tulla maale elama ning asuda aktiivselt külaliikumistes kaasa lööma. Õnneks on veel palju häid näited küladest, kus on väga kokkuhoidev ja tugev külaliikumine ning veel suurem heameel, et neid on leida ka Tõrva vallas.

Ilmselt võib kellelegi liiga tegetmata öelda, et meie külaliikumiste päriliks on Taagepera, mis on aastate jooksul tänu aktiivsetele külaelanikele ja entusiastlikule liidriole tõeliseks eeskujuks terves vabariigis. Taagepera külaseltsi juhatuse liige Indek Valner on ennast tõestanud mitmel rindel ja ka huvitegevustest ei tule mehel puudus. Juba aastal 2003 loodud mittetulundusühing Taagepera külaselts on tema südameasi ja see paistab välja ka kõikjal Taageperas.

„Viieteistkümnelt aastal jooksul on külaseltsi tegevused väga palju muutunud. Algusaastatel panustasime väga palju aega küla välisilme parandamisele. Jätkuvalt püüame hoida küla heakorrastatuna, et oleks isendal ka hea tunne ja meeldiv elada kaunis paigas,” tunnistab Valner, et seda kõike tehakse ikka esmajärjekorras külaelanike endi jaoks. Lisaks liigub Taageperas kogu aasta vältel ka palju turiste ja huvilisi ning ka neile jätab hoolitsetud küla hea mulje.

„Oleme kogukonna vajadustest lähtuvalt kirjutanud palju projekte inventari ja tegevuste toetuseks ning saanud ka positiivsed rahastused nendele,” räägib Valner, et alati saab proovida ka kaasata abijõude.

Valneri sõnul on tore tõdeda, et külaseltsi tegemistega on aastate jooksul liitunud uusi noori liikmeid - inimesi, kes on siia elama asunud, ning on ka neid, kes alaliselt siin ei ela.

Külavanem on ühenduslüli

Kuigi Valner mõonab, et Taagepera külaseltsi otseselt külavanemat ei ole ja ta on külaseltsi juhatuse liige, siis on tema tegevus ikkagi külavanemale omane. „Inimesed on harjunud

minu poole pöörduma, kui on vaja külas ja külamajas probleeme lahendada. Oleme suutnud ühiselt mured ja vajadused positiivselt lahendada,” on Valneril heameel aidata.

Nagu tihtipeale võib televiisorist näha brittide teleseriaale, kus ühtne ja tugev küla käib sageli koos, arutatakse asju, teinekord vaieldaksegi, siis nii on ka Taageperas. Sellise väikse ühiskonnamudeli loomine aitab selgitada välja just kõige paremini ühe küla ja selle elanike vajadusi. Lisaks ei saa alihinnata ka kooskäimist ja ühisüritusi. Taagepera külaselts pakub kogukonnale traditsioonilisi üritusi, nendeks on jaanipäev, simman-moosipäev, jõulupidu. „Puhastame nii kevadel kui sügisel küla lehtedest ja oksaraagudest. Lisaks käime igal aastal Eestimaa erinevates paikades ekskursioonil ning mitu korda aasta jooksul teatris,” loetleb Valner ühistegevusi.

Inimesed tunnevad huvi külaseltsi poolt korraldatavate ürituste vastu ning löövad nendes aktiivselt kaasa. Lisaks kutsutakse osalema ka oma sõpru ja tuttavaid. „Panustame väga palju lastele, pakkudes igal üritusel ka neile väga palju tegemisi. Tööpäevakud pigem näitavad külainimeste endi pealehakkamist ja hoolivust oma kodupaiga heakorrast ning silmailust,” tunnustab Valner aktiivseid külaelanikke.

Sellise väikse ühiskonnamudeli loomine aitab selgitada välja just kõige paremini ühe küla ja selle elanike vajadusi.

See kõik on aga Valneri sõnul tõstnud Taagepera kandi atraktiivsust ja aastatega on ka mitmeid uusi peresid külla kolinud. „Samuti võtavad uued külaelanikud erinevatest huviringidest, õpitubadest ja külaseltsi üritustest osa,” näeb Valner seda, et maale kolijad saavad kiiresti omaks võetud.

Vajalikud teenused

Maal elamine ei ole aga alati lust ja lillepidu. Teinekord läheb tublisti aega, et ennast tugevasti sisse seada. Vargamäe Andrese kombel töörase mine on küll tänapäevalgi aktuaalne, aga vahepeal on vaja ka puhata ning seda maaelu võlu nautida.

Ka haaravad mängud on kooskäimistel omal kohal. Fotod: Erakogu

Külamaja ees.

ELANIKE ARV KÜLADES SEISUGA 01.04.2019

	Mehed	Naised	Kokku
Aitsra küla	7	7	14
Ala küla	107	122	229
Alamõisa küla	50	36	86
Helme alevik	74	70	144
Holdre küla	24	23	47
Hummuli alevik	141	142	283
Jeti küla	60	53	113
Jõgeveste küla	82	72	154
Kalme küla	50	50	100
Karjatnurme küla	47	38	85
Karu küla	3	3	6
Kirikuküla	59	68	127
Koorküla	24	22	46
Kulli küla	29	27	56
Kungi küla	18	16	34
Kähu küla	18	24	42
Leebiku küla	46	34	80
Linna küla	183	188	371
Liva küla	10	8	18
Lõve küla	31	21	52
Möldre küla	38	45	83
Patküla	118	92	210
Piiri küla	35	39	74
Pikasilla küla	44	39	83
Pilpa küla	31	27	58
Pori küla	20	25	45
Puide küla	32	30	62
Ransi küla	16	22	38
Reti küla	26	25	51
Riidaja küla	102	88	190
Roobe küla	48	39	87
Rulli küla	15	21	36
Soe küla	32	21	53
Soontaga küla	15	19	34
Taagepera küla	42	54	96
Valla täpsusega	33	19	52
Tõrva linn	1255	1438	2693
Uralaane küla	23	10	33
Vanamõisa küla	17	12	29
Voorbahi küla	19	19	38
Kokku vallas	3027	3111	6138

VALD LEIAB VAHENDID

Kui paljud arvavad, et tänapäeva maailmas kulub liiga palju aega bürokraatiale ja ühingute ning MTÜde loomine on äärmiselt keeruline ja ajakulukas protsess, siis nii see tegelikkuses pole. Eestis saab lihtsa vaevaga enda tegemiste tarvis asutada juriidiline keha ning tänu sellele muutub ka palju lihtsamaks finantspoolega majandamine. Külaliikumiste puhul on ühingu registreerimise suure eelisena võimalus teha projekte erinevate toetusmeetmetega jaoks. Siinkohal saab appi tulla ka vallavalitsus.

Tõrva vallavanem Maido Ruusmanni sõnul abistatakse külaseltsel vajadusel projektide kirjutamisel ja kindlasti panustatakse nõutud omafinantseeringu katmisel. „Lisaks sellele töötame me hetkel välja rahastamise mudelit ja külaseltside ning külavanemate statuudi loomist,” räägib Ruusmann plaanidest. Ühe ideena on välja käidud kaasava eelarve panustamine tänavu just külade projektidesse.

Vallavanema sõnul aitavad aktiivsed külaliikumised nii ääremaastumise vastu, kui ka ärgitavad kohalikku ettevõtlust. „Samuti on külaliikumiste juhtide näol vallavalitsusel väga head ja võimekad partnerid, kellega saab rääkida igapäevastest muredest ja ka tulevikuplaanidest. Tihti peale ei jõua väiksemate ja väiksemate külade hääl vallakeskusesse, aga näiteks aktiivsete külade puhul on suhtlus väga aktiivne,” räägib Ruusmann, et koostöö on alati sujuvam, kui külaelanikud ise juba on oma mured isekeskis kaardistanud.

Kuna aga väikestes küldes on teinekord keeruline leida külavanemat, siis tuleb hakata mõtlema ka sellele, et väiksemad külad saaksid jõud ühendada ning tekiks piirkonnavanemad, kes koordineerivad rohkem kui ühe küla tegevusi. „Sellise lahendusega kindlasti paraneks nii külade heakord kui ka avalike teenuste kättesaadavus. Samuti suureneks külade konkurentsivõime ning võimalused leida lisarahastusi,” kutsus Ruusmann üles ölad kokku panema.

Pärast väsitavat talgupäeva Soontagal on aeg keha kinnitada.

„Pakume külamajas vaba aja sisustamiseks erinevaid võimalusi: saame osaleda saviringis, vajadusel ömmelda, vaipa kududa, paberist käsitöökaarte ja -karpe valmistada, kasutada arvutit ning internetit jne,” räägib Valner, et huvitegevus on üritatud teha teha võimalikult laiapõhjaliseks.

Lisaks sellele on ka olemas vajalikud sotsiaalsed teenused, sest alati ei ole kodustes majapidamistes olemas kõiki võimalusi. Taagepera külamaja pakub kogukonnale ja ümberkaudsetele inimestele võimalusi olmemuresid leevendada. „Soetasime 2013. aasta kohaliku omaalgatuse programmist pesumasina. Pakume sellest ajast alates pesupesemise teenust nendele peredele, kellel pole võimalik kodus pesu pesta. Meie pesumasin saab kasutamist tunduvalt rohkem kui tavapärased kodused pesumasinad ning sellest tulenevalt on aastate jooksul viidud pesumasin ka

remonti ning hooldusesse,” räägib Valner, et omal jõul suudetakse remondid, hooldused, pesupulbri, vee ja elektrikulu teenuse eest saadud vahenditega tasuda. „Kui tekib vajadus soetada uus pesumasin, siis oleme teenitud raha eest võimelised kohe uue masina ostma,” räägib Valner. Lisaks on Taagepera külamajas võimalus kasutada dušinurka ning pesukuivatit.

Soontaga on teekonna alguses

Tõrva valla uusim küla, mis haldusreformi tulemusel Puka vallast kolis Tõrva valda, on Soontaga. Looduskaunis küla, mis on näinud paremaid ning halvemaid aegu, aga mille elanikud nüüd on võtnud tõsiselt ette saada eesrindlikuks külaks. Tõrva Noortekeskuse juhataja Maila-Liisa Liiv, kelle kohta võib öelda värske Soontaga küla elanik, oli hea meelega nõus rääkima, kuidas Soontagal läheb.

„Ma usun, et meie külas tekkis selline tõsisem mõte külaseltsi loomiseks ja suurem ühtsustunne peale Puka vallast n-ö välja astumist. See protsess ei olnud üldsegi mitte kerge ja kiire ning nõudis kõigi elanike ühist tegutsemist. Jõudu saadi sellest, et olles Puka valla puhul ääremaaks, puudusid igasugused teenused, talvise teehooldusega oli probleeme jne,” räägib Liiv, kes ise Soontagal elanud umbes poolteist aastat, aga omab ka infot, mida head naabrid on talle andnud. „Oli lootust, et kui liitutakse Helme vallaga, siis olukord

Ainsaks raskuseks oligi ilmselt ühise aja leidmine, et tulla kokku ja töökohustuste kõrvalt see kõik ühiselt ära teha

paraneb. Tänu valdade liitumisele oleme nüüd Tõrva valla osa ja hetkel usun, et oleme kõik seisukohal, et see oli parim otsus,” jäi Liiv haldusreformi tulemusena rahule. Samuti on neil heameel, et kaasamõtlejaid külas jagub. Seda tõestas sügisene külaseltsi asutamise koosolek, kuhu enamik elanikke kohale tuli ning kus avaldati julgelt ka oma arvamust esmaste tegevuste kohta. „Ilmselt jääbki tavapäraselt külaseltsi asutamine mitte kaasamõtlejate, vaid eestvedaja puudumise taha,” tunnistab Liiv, et eestvedaja isegi leiaks, aga üks kerge hirm on alati sees, et mida see asutamine siis paberimajanduslikult või ajarekursi mõttes kaasa toob. „Õnneks suutsime kokku panna sellise kuldse kolmiku, kes peavastutust kannab, ja praeguseks võib öelda, et ega seal midagi niivõrd karta olegi,” räägib Liiv sellest, et kõik ei pea olema ühe inimese õlul.

Seltsi asutamine lihtne

Juba enne külaseltsi asutamist korraldati Soontagal talgud ja asendati vanad postkastid uutega. Seeläbi said paljud majapidamised postkastid ka enda elamisele lähemale, et ei peaks ekstra küla keskusesse posti järele sõitma. „Sügisel korraldasime asutamiskoosoleku, mis lõppes mõnusa koosviibimisega. Tõrva kohalikud noormehed musitseerisid ja külaelanikud katsid ise laua,” räägib Liiv sellest, et ühtsus on külas olemas.

Kui mõelda, et külaseltsid tegutsevad enamasti MTÜ-na, siis midagi keerulist otseselt ühe MTÜ asutamises ei olegi. „Korraldasime asutamiskoosoleku, mille protokolliksime, võtsime vastu põhimääruse,

tasusime 20 € riigilõivu ja asutasime MTÜ. Ainsaks raskuseks oligi ilmselt ühise aja leidmine, et tulla kokku ja töökohustuste kõrvalt see kõik ühiselt ära teha,” räägib Liiv, et väga palju peamurdmist asutamise puhul pole.

Agas pärast asutamisosust käed rüpes istuma ei hakatud. Nad on juba esitanud Rahvakultuuri keskusle projekti, et saada toetust laulupeo tuletiekonna ürituse jaoks. „Sel aastal liigub tuli Tõrva vallas osaliselt veeteed mööda ja tänu sellele toimub üleandmine naabritele Soontaga küla territooriumil,” räägib Liiv. Lisaks esitati taotlus kohaliku omaalgatuse programmi, mille toel soovitakse korraldada suviseid üritusi ja luua Soontaga paisjärve äärde ujumiskoht.

Peamiseks murekohaks see, et kooskäimiseks puudub külaseltsil oma maja ning seoses sellega on raskendatud kogukonna ürituste ja teenuste korraldamine ning läbi viimine. „Õnneks on omavalitsus siinkohal lubanud kaaluda endise metskonnahoone meie kasutusse andmist. Loodame, et tulevikus see nii saab ka olema ja leiame võimaluse antud hoonekompleksi renoveerimiseks,” loodab Liiv seda Soontaga küla nimel.

Kindlasti ärgitavad nii Valner kui Liiv külasid aktiivsemalt koonduma ning heameelega on nõus ka oma kogemusi jagama. „Soovitan suhelda erinevate külaseltside ja -liikumistega, et erinevatest kogemustest ja ideedepagasist neile kasulikud teadmised välja sõeluda,” räägib Valner ning möönab, et julgust peab olema suhelda ka omavalitsusega, kes saab palju abiks olla.

Jõulud toovad kokku suure osa Taagepera külarahvast.

Eesti Riiklik Sümfooniaorkester (ERSO) on vanim ja mainekaim regulaarselt tegutsev sümfooniaorkester Eestis. Orkestri ajalugu ulatub aastasse 1926 ning sarnaselt paljude omataolistega maailmas on seotud rahvusliku ringhäälingu sünni ja arenguga. Lisaks igapäevastele kontsertidele Estonia

kontserdisaalis esineb kollektiiv sageli ka teistes Eesti linnades ning mitu korda hooajas välismaal. Alates 2010. aastast on enam kui 100-liikmelise orkestri peadirigent ja kunstiline juht Neeme Järvi, kes esimest korda oli samal ametikohal aastail 1963-1979, aastast 2002 on kunstiline nõustaja Paavo Järvi.

PROLOOG SUURELE KONTSERDILE

Vello Jaska

Tõrva vallavolikogu kultuurikomisjoni liige

Paljud tõrvalased ja kaugemalt saabunud külalised mäletavad kindlasti, et 29. augustil 1998. aastal toimus Tõrva keskväljakul suur vabaõhuetendus. Rahva ette toodi George Gershwini ooperi "Porgy ja Bess" kontsertettekanne. Eesti Kontserdi korraldatud Tõrva vabaõhuetenduses osalesid New Yorgi The Opera Ebony solistid, Soome Filharmoonia koor ja ERSO. Kontsertetendust juhatas maestro Eri Klas. Õhtu oli suviselt soe ja sume. Ligemale 7000 kontserdikülalastajale jättis etendus kustumatu elamuse.

Selle suve hakul, täpsemini 15. juunil algusega 19.00 toimub Tõrva linna nägusal keskväljakul taas meeleolukas klassikakontsert. Ettekandele tuleb Giuseppe Verdi „Messa Da Requiem“ /reekviem/. Kontsert on pühendatud dirigent Eri Klasi 80. sünniaastapäevale.

Verdi – maailmakuulus helilooja, Itaalia ühendaja

Giuseppe Fortunino Francesco Verdi sündis Parma lähedal Le Roncole külas. Tema isa oli trahteripidaja. Mõne aja pärast asus perekond elama Piacenzast Bussetosse. Giuseppe kiindus varakult muusikasse. Talle meeldis kohalikus kirikus orelimuusikat kuulamas käia. Oma klaveriõpinguid alustas ta Busseto kiriku organisti juhendamisel. 11-aastaselt sai temast juba selle kiriku organist. Muusikat õppis ta ikka eraõpetaja juures.

20-aastaselt läks nooruk muusikaõpingute jätkamiseks Milanosse. Ta tahtis astuda sealsesse konservatooriumi, kuid kahjuks ei võetud teda vastu. Nii jäigi geniaalsete muusikaliste võimetega noormees põhiliselt iseõppijaks.

Bussetosse naasnuna sai temast linna muusikaelu juht ning Antonio Barezzi abiga andis ta 1830. aastal oma esimese avaliku kontserdi. Sellest kontserdist saigi alguse Verdi tee muusikamaailma kõrgustesse.

1840. aastad langesid kokku Itaalia ühendamise liikumise ajaga. Verdi romantiline ja kohati kurb muusika sobis hästi Itaalia poliitilise olukorra vastaste meeleoludega. Ooper "Nabucco" tegi Verdi kuulsa kogu Itaalias, eriti Milanos, mis sellal oli Austria poolt okupeeritud. Itaalia ühendamise mõtete ja taoliste vaadete avalik esitamine oli tol ajal keelatud. Verdi oli rahvuskangelane, keda rahvas austas ja armastas.

Tema loodud ooperis "Nabucco" olevat orjade koori laulu on korduvalt pakutud Itaalia hümniks.

Giuseppe Verdi muusikaline pärand on ammendamatu. Selles on nii oopereid, kammerteoseid kui ka teoseid koorile. Ta oskas luua erilist kauneid ja väljendusrikkaid muusikalisi fraase ning väga värvikaid karaktereid. Tema orkestratsiooni peetakse lausa hiilgavaks. 1874. aastal valmis tema „Reekviem“ neljale solistile, koorile ja orkestrile.

Meenutagem, et Verdi „Reekviemi“ esmaettekannet leidis aset helilooja enda juhatusel 1874. aasta 22. mail Milano San Marco kirikus.

Verdi maine teekond lõppes 27. jaanuaril 1901. aastal. Tema lahkumine kutsus esile üldrahvaliku leina, matused aga Itaalia kõigi aegade suurima rahvakogunemise.

Huvitavat teavet maailma tuntud suurteose etendusest Tõrvas

Tõrva keskväljakul toimuv maailmatasemel muusikasündmus saab teoks koostöös Londoni Kuningliku ooperiga, Jetter Parkeri noorte lauljate programmiga. Rahvusvaheliselt tunnustatud solistidena astuvad üles Anush Hovhannisyan - sopran (Armeenia), Monika-Evelin Liiv - mezzo sopran (Eesti/Soome), Ji-Min Park - tenor (Lõuna-Korea), Krzysztof Szumanski - bass- bariton (Poola) ning Eesti parimad koorid ja orkester. Kooridest on laval Eesti Rahvusmeeskoor, Voces Musicales, Collegium Musicale ja Estonia Seltsi Segakoori naishääled. Orkestrisaade kõlab Eesti Riiklikult Sümfooniaorkestrilt. Dirigeerib Risto Joost.

Anush Hovhannisyan. Fotod: Erakogu

Krzysztof Szumanski

LÜHIDALT ESINEJATEST

Anush Hovhannisyan

Anush Hovhannisyan on noor Armeenia laulja, kuid tundub üle maailma. Tema muusikalised võimed ilmnesid juba varases lapseas. 6-aastaselt alustas ta viiuliõpinguid A. Spendaryani muusikakoolis. Selle lõpetamise järel jätkas muusikasse kiindunud neiu õpinguid Jerevani Riiklikus Konservatooriumis ning seejärel Šotimaa Kuninglikus Konservatooriumis, Selle õppeasutuse lõpetas Anush 2013. aastal. Temast on kujunenud laialdaselt tuntud muusik mitmel alal, eriti laulmises.

Laulmise juurde jõudmisest räägib Anush Hovhannisyan nii: „Ühel hommikul ärkasin üles ja tundsin, et kogu minu vaimne maailm laulab. See tunne oli nii tugev, et ma sellest enam lahti ei saanud. Ja nüüd olengi pühendanud kogu oma elu laulmisele“.

Anush Hovhannisyan on kehasetanud väga paljusid rolle ja esinenud mitmetel kuulsatel lavadel. Tema häälel on väljendusriikas, isikupärane ja tõeliselt mõjutav.

Teda on tunnustatud paljude kodumaiste ja rahvusvaheliste aumärkidega.

Anush Hovhannisyan kui isiksuse kohta on öeldud, et ta on muusikaline intelligent, elujaatav, tugeva karakteriga looja.

Krzysztof Szumanski

Krzysztof Szumanski on noor Poola artsit. Tunnustatud ooperilaulja. Ta on õppinud Londoni Rahvusoperi Studios ja Frederic Chopini Muusikaakadeemias Varssavis. Lisaks mainitud õppeasutustele täiendas ta oma oskusi mitmetel meistrikursustel. Ja kõige krooniks on Krzysztof Szumanski Jette Parkeri Noorte Kunstnike Programmi vilistlane, Ja tänu pidevale enese-arendamisele ning uute teadmiste omandamisele on noorest artistist saanud maailmatasemel ooperilavade vallutaja. Ta on laulnud end paljude rahvaste südamesse. Tegelikult alustas

Järgmisel hooajal oma 75. sünnipäeva tähistava Eesti Rahvusmeeskoori asutas Eesti koorimuusika suurkuju, dirigent ja helilooja Gustav Ernesaks. 2004. aastal võitis Rahvusmeeskoor koorimuusika kategoorias Eesti esimese Grammy (Sibeliuse kantaatide salvestus firmale Virgin Classics, kaastegevad tütarlastekoor Ellerhein, ERSO

ja dirigent Paavo Järvi). Viimase viie aastaga on valminud kolm CD-plaati. Alates hooajast 2011/2012 on koori kunstiline juht ja peadirigent Mikk Üleoja.

Kohalikele sooduspiletid.

1800 pealtvaatajat mahutava suursündmuse tarvis on müügis sooduspiletid Tõrva valla elanikele ning need on tavahinnast 20% soodsamad. Huvilised saavad sooduspileteid soetada aprilli lõpuni. Kuna nii kohtade kui ka sooduspiletite arv on piiratud, siis soovitage piletiostu mitte jätta viimasele minutile. Pileteid saab osta Tõrva linna lillepoodidest ja infopunktist. Piletite hinnad algavad 39 € (millest arvatakse maha soodustus). Lisaks tulevad piletid müüki Piletilevisse.

Monika-Evelin Liiv

nooruk juba üliõpilasena kunstilist tegevust nii Poolas kui ka välismaal. Diplomeeritud lauljana on jagunud talle palju nimekaid rolle. Isegi Kuninglikus Ooperimajas esitamiseks. Hooagadel 2008 kuni 2013 oli Krzysztof Szumanski Berliini Saksa Ooperi ansambli liige, kus ta mängis Figarot „Figaro pulmas”. Szumanski on sageli esinenud ka Iirimaa Wexfordi festivalil. Tema hääle kohta on öeldud, et see on mehine ja mõjuv.

Monika-Evelin Liiv

Monika-Evelin Liiv on meie kodulinna Tõrva lähistelt väikesest Kalme külast pärit maailmas tuntuse pälvitud laulja. Ta on õppinud Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias, Leedu Muusikaakadeemias ning on kuningliku ooperimaja Jette Parker Youngi Artisti Programmi vilistlane. Teda on kirjeldatud kui „maailmatasemel mezzo koos hoolika muusikalikkuse ja peene tehnikaga”. Tema suurepäraseid muusikalised võimed ja pidev enesearendamine ning täiendamine on loonud temale eeldused vallutada kuulsate ooperiteatrite lavasid.

Küsimusele, missuguseid rolle pead sa hetkel põhilisemateks, vastas Monika-Evelin Liiv: „Kindlasti Julius Cesare ja Amnerise rolli. Mõlemad rollid olen esitanud Rahvusoperis Estonia”. Nende esitamise eest anti mulle Eesti Teatriliidu aasta muusikapreemiad. Kuid

'Park Ji-min

Risto Joost

olen laulnud ka raja taga. Suurim ja kuulsam lava, kus olen seni esinenud, on kindlasti Inglismaal Londoni Kuningliku Ooperimaja lava, Lisaks mainitule olen laulnud ka Iisraeli, Prantsusmaa ja mitmete teiste suurte kultuurikeskuste ooperimajade lavadel.

Lemmikrolle Monika-Evelin Liivil otseselt polegi, aga lemmikhelilooja küll. Selleks on Giuseppe Verdi. „Tema „Reekviem“ on kindlasti meistriteos, mida on võimatu ületada. Selles heliloomingu tippteoses on suurepärase muusika ja geniaalne ülesehitus. See on muusikaline pärl, mis sobib kuulamiseks igale inimesele. Ka nendele, kes klassikalisest muusikast eriti vaimustunud pole olnud,“ ütles noor talent Monika-Evelin Liiv veendumult.

'Park Ji-min

Park Ji-min on sündinud 13. oktoobril 1995. aastal Lõuna-Koreas Busanis Geumjeongi piirkonnas. Jimin on Lõuna-Korea laulja, tantsija ja laulukirjutaja

Ta õppis Busani Hodongi põhikoolis ja Yonsani keskkoolis. Keskkoolis õppimise ajal käis ta paralleelselt ka Just Dance Akadeemias tantsimist õppimas. Lisaks sellele õppis Jimin veel kaasaegset tantsu Busani Kõrgemas Kunstikoolis. 2014. aastal lõpetas noormees Korea Kunstikeskkooli. Praegu on Jimin globaalse küberülikooli üliõpilane.

Jiminist on saanud maailmatasemel tantsija, laulja ning laulude looja. Tema laul "Lie" ilmus 2016. aastal albumis „Wings”. Seda laulu on nimetatud uimastavaks ja draamatiliseks, edastades tumedaid alatoonide ja emotsioone. Tema järgmise laulu kohta on öeldud, et see on pehme ja sensuaalne. Selles on armastuse rõõmu, veendumust ja uudishimu.

Jimini vokaali on kirjeldatud õrnana ja magusana. Teda kiidetakse tihti tema sujuvate ja elegantsete liikumiste eest. Ta on võluv nii tantsijana kui ka lauljana. Lisaks kõigele tegeleb ta aktiivset kahegevusega. Koreas läbiviidud uuringu kohaselt on Jimin oma andekuse,

mitmekülgse ja üldinimikkuse tõttu tõusnud lausa ebajumala tasemele. Tema talenti on hinnatud kõrgelt nii oma kodumaal kui ka paljudes välisriikides.

Risto Joost

Risto Joost on sündinud 22. juunil 1980. aastal. Ta on Eesti dirigent ja laulja -kontratenor.

Risto Joost õppis koorijuhtimist Tallinna Muusikakeskkoolis Anneli Mäeotsa juhendamisel ning jätkas õpinguid Eesti Muusikaakadeemias professorite Kuno Arengu, Jüri Alpereni ja Paul Mägi dirigeerimisklassis. Ka laulmist on ta õppinud tuntud õpetajate lauluklassis. Aastatel 2002–2003 õppis Joost Viini Muusika- ja Esituskunsti Ülikoolis koorijuhtimist ja orkestridireerimist. 2008. aasta kevadel lõpetas Risto Joost magistrantuuri orkestridireerimise erialal Stockholmi Kuninglikus Muusikakolledžis.

Risto Joost on täiendanud end dirigeerimise meistrikursustel Andres Eby, Eri Klasi, Neeme Järvi ja Esa-Pekka Saloneni juhendamisel. Lisaks on ta oma teadmist ja oskusi täiendanud ka varajase muusika ja laulmise alal.

Joost on juhatanud nii Eesti kui ka välismaa orkestreid: Eesti Riiklikku Sümfooniaorkestrit, Tallinna Kammerorkestrit, Pärnu Linnaorkestrit, Haapsalu Linnaorkestrit, Tallinna Noorteorkestrit, Tallinna Barokkorkestrit, Corelli Barokkorkestrit, Helsingborgi Sümfooniaorkestrit, Keski-Soome Kammerorkestrit ja Gävle Sümfooniaorkestrit.

Samuti on ta seisnud dirigendina selliste rahvusvaheliselt tunnustatud kooride ees nagu Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Eesti Rahvusmeeskoor, segakoor Latvija, Rootsi Raadio Koor ja Ars Nova Copenhagen.

Mitmekülgse ja viljaka muusika-alase tegevuse eest on Risto Joost pälvinud mitmeid kõrgeid tunnustusi. 2018. aastal omistati kuulsale dirigendile Risto Joostile aasta muusiku tiitel.

LUGEJA KÜSIB, JURIST VASTAB:

Mida teha, kui tööandja ei täida töövaidluskomisjoni otsust?

Lugeja küsib: Sain jaanuaris töövaidluskomisjonilt otsuse, millega mõisteti tööandjalt minu kasuks välja saamata jäänud lõpparve summas 1500 eurot. Tööandja ise komisjoni istungile kohale ei tulnud, aga otsuse on ta kätte saanud. Olen tööandjalt nüüd mitu korda küsinud, et millal ta ära maksab, aga ta ütles, et teda komisjoni otsus ei huvita ja tema maksta ei kavatse. Mida ma edasi pean tegema?

mõistes on töövaidluskomisjoni otsus jõustunud, ning kui tööandja seda vabatahtlikult ei täida, saab otsusega pöörduda sundtäitmise alustamiseks kohtutäituri poole.

Jõustunud töövaidluskomisjoni otsus on võrdväärne kohtu otsusega ja see on pooltele täitmiseks kohustuslik ehk komisjoni otsus ei ole suvaline dokument ning seda saab vabatahtlikult täitma asuda ka ilma jõustumismärketa. Jõustumismärke lisamine ongi eelkõige vajalik juhtudel, kui teine pool töövaidluskomisjoni otsust vabatahtlikult täitma ei asu.

Selleks, et töövaidluskomisjoni otsusega pöörduda kohtutäituri poole, tuleb läbida järgmised sammud:

1. Taotleda töövaidluskomisjonilt otsusele jõustumismärget. Taotluse vormi saab Tööinspektiooni kodulehelt.
2. Enne jõustumismärke lisamist kontrollib töövaidluskomisjon kohtutelt üle, ega samas töövaidlusasjas pole alustatud kohtumenetlust. Kui kohtutelt on vastus saadud ehk on kindel, et komisjoni otsus jõustus, siis lisatakse otsusele jõustumismärke.
3. Jõustumismärke võib väljastada elektrooniliselt töövaidluskomisjoni juhataja või sekretär, kes lisab sellele oma digitaalallkirja.
4. Pärast jõustumismärke saamist saab inimene pöörduda talle sobiva kohtutäituri poole, et alustada otsuse täitemenetlust. Infot kohtutäituri kohta leiab <http://www.kpkoda.ee>

Täpsemalt töövaidluskomisjoni pöördumise võimalustest ning komisjoni otsuse täitmisest saab lugeda inspektiooni kodulehelt.

Vastab Meeli Miidla-Vanatalu, Tööinspektiooni peadirektori asetäitja ennetuse ja õiguse alal:

Töövaidluskomisjoni otsuse tegemisest ja osapooltele kättetoimetamisest on möödunud juba üle 30 päeva ning küsimusest võib järeldada, et tööandja ei ole samas asjas kohtusse pöördunud. See tähendab, et töövaidluse lahendamise seaduse

**JÄLGI TÕRVA VALLA UUDISEID KA
FACEBOOKIS!**

**MÄRKSÕNAD "TÕRVA VALD"
JA "TÕRVA TEATAJA"**

Kevad 2014. Foto: Ülav Neumann

TÕRVA KEVADMATKAD „OTSI SÕNU“ TÄHISTAVAD 10. JUUBELIT!

Tiina Neumann

Tõrva valla spordi ja rahvatervise spetsialist

2009. aasta lõpu eel asutati MTÜ Tõrva Spordiselts, mis võttis oma südameasjaks piirkonna liikumisüritused ja vabas õhus paiknevad taristud: suusa- ja matkarajad nii gümnaasiumi pargis kui Härmaal.

Uueks väljakutseks sai 11,1 km pikkune matkaring ümber Tõrva linna. Kõikide nimetatud radade hooldus ja parendamine oli päris suure mahuga ettevõtmine, kaasatud olid nii loodud ühingu liikmed kui ka nende pered ja sõpruskonnad. Raja erinevad lõigud vajasis võsast puhastamist, liigniisked osad kraave ja truppe ning hakkepuiduga katmist. Matkaringile sai 2015. aastal koostöös SA Eesti Terviserajad paigaldatud tähised, järgneval aastal lisandusid infotahvlid ja puhkekohad Tantsumäe radade äärde ning anti välja matkaringi tutvustav infovoldik.

Tõrva Spordiseltsi ettevõtmisel jätkati juba varem piirkonnas toimunud erinevate liikumisürituste korraldamist. Rein Leppik, kes oli juba pikalt Tõrvas sporditegemise koordineerinud, kutsus mind appi uue formaadiga ürituse välja mõtleamiseks. Nii sündiski idee terviserajale kontrollpunktide sõnadega, sai alguse matkasari „Otsi sõnu“, mis toimus nii kevadel kui sügisel.

Esimestel aastatel olid sõnadega kontrollpunktid raja neljas paigas. Toimusid ühised matkad raja erinevatesse lõikudesse, et liikumisharrastajad tutvuksid uue matkaringiga. Matkasari oli muutunud aina populaarsemaks, eriti meeldis osavõtjatele võimalus minna „sõnu otsima“ omale sobival ajal kogu nädala vältel ja sai valida, kas läbida kogu rada ühel päeval või mitu korda nädalas erinevates rajalõikudes käia.

Volbrimatk 2015. Foto: Andrus Abel

Kui algusaastatel oli osalejaid 50 ringis, siis 2015. aasta kevadmatka kokkuvõttes tabelis on 129 osaleja nimi. Väga paljud nimed on aga läbi aastate nimekirjades, nemad on alati leidnud aja ja soovi osa võtta. Mõnel aastal oli endal küsimus, kas veel korraldada sarnast liikumisüritust, aga kui tänaval juurde tuldi ja küsiti, millal algab „sõnade otsimine“, siis tuli jälle mõelda midagi uut ja huvitavat. Nii ongi lisaks lausete kokkusaamisele olnud kontrallpunktides Helme kihelkonna vanasõnad või ilmaennustus vanade tarkuste põhjal. Tõrva linna 90. juubeliaastal tuli leida vastuseid mälumängu küsimustele ja suvituslinna juubelil temaatiline ristsõna lahendada. Eelmisel aastal aga tuli tunda Eestimaa linde, mõni tuli tunda pildi, teine aga laulu või tegevuse kirjelduse põhjal.

Tänavu toimuvad kevadmatkad kümnendat korda, selle aja jooksul on kogutud hulgaliselt liikumiskilomeetreid, hingatud sisse kuupmeetrite kaupa mõnusat värsket kevadõhku, leitud mitusada otsitavat sõna. Aitäh kõigile, kes varasematel matkasarjadel on osalenud, ja ootame kõiki taas liikuma!

Tõrva kevadmatkad 2019 said alguse 31.märtsil esimese ühismatkapäevaga, kui jagasime infot matka-

sarja, matkakaardi ja sõnatabeli täitmise kohta. Terviserajale läks liikuma ja sõnu otsima 35 liikumisharrastajat. Loodetavasti liitub sarjaga ka neid, kel polnud võimalik esimesel matkal osaleda, sest matakasari kestab terve aprilli. Tänavu tähistame eesti keele aastat ja nii ongi Tõrva kevadmatkad sellele tähelepanu pööramas. Matkasari viiakse läbi Tõrva Terviseraja matkaringil, kus matkalisi on ootamas 10 kontrollpunkti. Igas punktis saab lugeda luuleridu ja üles märkida erinevaid eestikeelseid sõnu. 27. aprillil toimuv ühisel matkal valime matkajate saadud sõnadest kaunima sõna ja täname osalejaid.

Tõrva Terviseraja matkaringi pikkuseks on 11,1 kilomeetrit, väga erineva rajaprofiiliga rada läbib linnas ja selle ümbruses looduskauneid paiku: Tõrva gümnaasiumi parki, Keisripalu metsa, Pokardi orgu, dendroparki, Tantsumäe ja Linnamäe ümbrust. Raja äärde jäävad Helme orjakivi, Pokardi oru liivakivi paljand ning allikas ning meie kaunid järved: Tikste, Pokardi, Veskijärv, Riiska ja Vanamõisa, mitmel korral ületab rada Õhne jõge.

Kohtumiseni terviseradadel!
Tõrva Liigub!

TÕRVA NÄITERING ON JÕUDNUD SUURE JUUBELINI

Romet Piller

Tõrva kultuurielu on raske ilma näiteringita ette kujutada. Sest juba 50 aastat on kohalikud entusiastid oskuslike lavastajate Salme Sepa, Saale Markvardi, Kiira Soovarese jt juhendamisel toonud lavale selliseid etendusi, mis ei unune. Nüüd juba aastaid ongi näidendite lavastamine Tõrva kultuurimajas jäänud üksnes Kiira Soovarese pärisosaks. Kiira alustas tööd Tõrva Linna Kultuurimaja direktorina ja näiteringi juhendajana 1. augustil 1968. aastal peale Viljandi Kultuurharidustöö Kooli lõpetamist. Diplomitööks lavastas noor spetsialist toona näidendi "Klapatšek abiellub".

Aastate vältel on Tõrva kultuurimaja näitering toonud vaatajateni selliseid etendusi, mis pärvinud kõrgeid tunnustusi vabariiklikel kui ka Kagu-Eesti maateatrite festivalidel. Kiira on lavastanud väga palju näidendeid, mis on tulnud kohaliku näitekirjaniku Vello Jaska sulest: tema näidend "Otsida ja leida" pälvis vabariiklikul rahvateatrite ülevaatusel laureaadi tiitli ja Võru kultuurimaja Kannel eripreemia. Näidend "Rändlinnud" nimetati aga Kagu-Eesti teatrifestivalil parimaks näidendiks. Publiku lemmikuteks on kujunenud ka tema "Sealpool silmapiiri", "Kuhu rändavad pilved" jt.

Eriti väärib aga märkimist Vello Jaska suurlavastus "Tõrva legend". Luulevormis kirjutatud näidend

Stseen "Tõrva legendist", härjatants. Fotod: Erakogu

Stseen "Tõrva legendist", järve vedamine.

„Tõrva legend“ etendus Vanamõisa järve ääres 2005. aasta suvel. See on ülemlaul Helme kihelkonnas, sealhulgas ka Tõrva linnas elanud ja praegu elavate inimeste töökusele, kultuurilembusele, armastusele ning vabaduseihale. Etenduse lavastas Kiira Soovares, muusika kirjutasid Sven Malm ja Aado Kaasik. Etenduses lõi kaasa enamik Tõrva isetegevuslasi ning see kujunes meelde jäävaimaks vabaõhuetenduseks Tõrva piirkonnas. Osades Aado Kaasik, Valdeko Kalamees, Katrin Kalamees, Ants Pruler, Ain Juurikas, Luule Soro, Natalja Kirt, Mait Kuusik, Ain Veebel, Saale Markvard, Maarja Kirt, Rein Kõvask jt. Muusikaline lavastaja ja kontsertmeister Thea Leitmaa mängis koos Aado Kaasiku ja Heinar Hernitsaga sisse kogu „Tõrva legendi“ taustamuusika.

Tõrva linna 90. juubeli puhul toimus mõned aastad tagasi kirik-kammersaalis Tõrvast pärit autorite laulude ja luuletuste õhtu, mille kava aitas suures osas kokku panna just Kiira Soovares. Tema töö oli luuletused leida ja koos lauludega kavasid pöimida. Sellel kontserdil oli külalisesinejaks kuulus Voldemar Kuslap, kelle lauljatee on alguse saanud just Tõrvast.

Rahvarohketeks kujunesid vabaõhuetendused Hummuli vallas Ants Kirsipuule kuuluvas Pallo talu õues. Need toimusid üldnime all „Sauna taga tiigi ääres“. Sest etendused

2009 „Kui lõhnab maarjahein“, 2010 „Vabakutselised elukunstnikud ja 2011 „Valgete pilvede lend“ mängiti maha just nimelt Kirsipuu sauna taga tiigi ääres. Ka seal oli kandev osa muusikatel, kes sidusid näitlejatöö ja lustakad pillilood ilusaks tervikuks.

„Mudari Mari musirull“ esietendus 2016. aastal ja tõi Tõrva kultuurimaja saali ligi 100 inimest. Kor-dusetendused toimusid Hummuli rahvamajas ja Riidaja kultuurimajas ning Tõrvas. Näidendi lavastas Kiira Soovares, mängisid Tõrva rahvateatri näitlejad ja muusikaliselt aitas kujundada Tõrva kultuurimaja rahvamuusikaansambel Jauram Thea Leitmaa juhendamisel. Näidendiga käidi suvel külakosti viimas ka Saaremaale.

Viimane lavastus, mis sai lavaküpseks eelmisel kevadel, oli Andrus Kivirähki „Ahoi, ristirahvas“.

Näitlejatena on Tõrva rahvateatri etendustes mänginud paljud piirkonna kultuurilembesed inimesed: Aino Orgse, Aado Kaasik, Eve Valliste, Kalju Mugu, Siiri Lopsik, Maie Oja, Mati Oja, Heli Holm, Helbe Sil-laots, Rein Veski, Kalle Vister, Tiina Hiiob, Asta Mäeorg, Tauno Tilk, Martti Soovares jt.

Tõrva näiteringi juubeli tähistamine Vello Jaska näidendiga „Elu ilusamad öied“ toimub Tõrva kultuurimajas 19. mail kell 14.00.

Kõik teatrihuvilised on oodatud.

KOOLITEATRIT VABARIIGI PAREMIK KOGUNEB TÕRVAS

Romet Piller

Kooliteatrite ajalgu on pikk ja põnev. Esimene õpilaste teatrifestival toimus 1982. aastal Rakveres Valdur Liivi ja Maret Oomeri eestvedamisel. Selleks, et täpsemalt määratleda, millega on tegemist, sai festival nimeks „Kooliteater 1982, Rakvere“. Sellist nimekuju kannab festival tänapäevani. Esimesest festivalist võttis osa 11 gruppi. Programmis oli teatri- ja tsirkuseetendusi, aga ka luulekavasid. Kuna festivalist osa võtta soovijate arv kasvas kiiresti, siis alates 1990. aastast hakati korraldama eraldi festivale keskastele (5.-9.kl) ja keskkooliõpilastele. Alates 2002. aastast toimub igal

aastal ka algklasside festival. Riigifestivalidest saavad osa võtta kõikide maakondade ning Tallinna ja Tartu esindajad. Selleks, et valikuid teha, korraldatakse eelnevalt maakondlikke teatripäevi või festivale, mis on kõikjal väga populaarsed ja põnevad. Tänu nendele kohalikele teatripäevadele on kooliteatrite süsteem väga avatud ja laiapinnaline.

Tõrval on au võõrustada just algklasside riigifestivali, mis toimub 3.-4. mai Tõrva Gümnaasiumis. Korraldamist veab eest Tõrva noorteteater Hingevärvid, kes ise lavastusega „Väike nõid“ Valgamaad esindab. Kahe päeva jooksul saab

näha eriilmelisi ja põnevaid lavalugusid, mis mõeldud nii suurtele kui väikestele. Kokku tuleb meil külla tervelt 17 trupperi esindatud on kõik maakonnad, lisaks Tallinn ja Tartu. Algklassid on kooliteatris kõige usinamad, sest üheski teises vanuseastmes kõik maakonnad esindatud pole.

Lisaks sellele, et tegu on vabariikliku võistlusega ja olulise esinemisega Hingevärvide jaoks, on tegemist ka Romet Pilleri Viljandi kultuuriakadeemia lõputööga, mida hindab ka vastav komisjon.

Festivali korraldamises lõövad kaasa Viljandi kultuuriakadeemia

tudengid, Tõrva noorteteatri noored, Eesti Harrastusteatri Liit ja vabatahtlikud. Kõik saab loomulikult toimuma tänu headele toetajatele: Eesti Kultuurkapital, Kultuurkapitali Valgamaa ekspertgrupp, Tõrva vald, Valgamaa Omavalitsuste Liit, Ugala teater, Saavaste & Loos mesi, Gerta Vister ja paljud teised.

Tulgem kohale, vaadake ja nautige. Just algklasside festivalil näeme, milline on kooliteatri ja Eesti teatri tulevik!

TÕRVA VALLA HUVIHARIDUSE JA -TEGEVUSE TOETUS

Toetuse andmise peamised eesmärgid on:

- toetada varasemalt huvihariduse ja tegevuse toetuse ja kohalike omavalitsuste koostöögrupi abil ellu kutsutud huviringide tegevuse jätkamist;
- suurendada loodus- ja täppisteaduste ning tehnikaalaste huviringide pakkumist Tõrva vallas, sh on eelistatud tulevikuerialad;
- suurendada karjääriplaneerimise seisukohalt oluliste ja ettevõtlust ning erinevaid ameteid tutvustavate huviringide osakaalu;
- suurendada rahvakultuuri edendavate huviringide kättesaadavust;
- propageerida tervislikke eluviise läbi spordialaste huviringide toetamise;

- parandada huvihariduse ja -tegevuse kättesaadavust terves Tõrva vallas;
- parandada huvihariduse ja -tegevuse pakkumise kvaliteeti.

Toetust makstakse:

- Tõrva valla hallatavale asutusele ning valla territooriumil huviharidust või -tegevust korraldavale eraõiguslikule juriidilisele isikule;
- huvihariduses ja -tegevuses osalemiseks vajaliku transpordi korraldamiseks või sellega seonduvate kulude hüvitamiseks;
- huvihariduse ja -tegevuse osutamiseks vajaliku inventari või vahendite soetamiseks ja renoveerimiseks;
- huvihariduses ja -tegevuses osalemiseks seonduval võistlusel või konkursil osalemiseks seonduvate kulude hüvitamiseks;

- huvihariduse ja -tegevuse osutamiseks vajalike tingimuste loomiseks, sh väljakute hoolduseks ja rendiks, v.a juhul, kui see läheb noorsootöö seaduse §-ga 15¹ vastuollu;
- huvihariduse ja -tegevuse osutamiseks seonduva juhendamistasu maksmiseks, v.a juhul, kui see läheb noorsootöö seaduse §-ga 15¹ vastuollu.
- Rahvastikuregistri andmetel Tõrva vallas elavale 18-19aastasele või alla 18-aastase noore puhul tema seaduslikule esindajale;
- huvihariduses ja -tegevuses osalemiseks vajaliku transpordi korraldamiseks või sellega seonduvate kulude hüvitamiseks;
- huvihariduses ja -tegevuses osalemiseks seonduval võistlusel või konkursil osalemiseks 30 eurot päevas, kui võistlused toimuvad Eestis, väljaspool Tõrva valda.

Kui võistlused toimuvad Eesti lähiriikides (Läti Vabariik, Leedu Vabariik, Soome Vabariik, Rootsi Kuningriik ja Venemaa Föderatsiooni Pihkva ja Leningradi oblast), siis 100 eurot päevas ning 200 eurot päevas, kui võistlused toimuvad teistes Euroopa riikides ja Venemaa Föderatsiooni Euroopa- osas, mis ei ole Pihkva ega Leningradi oblast või kaugemal.

- väljaspool Tõrva valda huvihariduses või -tegevuses osalemiseks transpordikulude katmiseks kuni 40 eurot kuus ja osalustasu katmiseks kuni 50% ulatuses huvihariduse või -tegevuse kuutasust.

Toetuse taotlemiseks:

- Tutvu täpsemate toetuse tingimuste ja piirmääradega siin:

<https://www.riigiteataja.ee/akt/421032019007>

- Esita taotlus Tõrva Vallavalitsusele torva@torva.ee.
- Taotluse vormid leiad Tõrva vallavalitsuse kodulehelt.
- Hallatavad asutused ja eraõiguslikud juriidilised isikud saavad toetust taotleda vähemalt kaks korda aastas. Tähtajad taotluste esitamiseks kinnitab vallavalitsus lähtuvalt huvitegevuse ja huvihariduse kavast vahendite olemasolust.
- Eraisikud saavad toetust taotleda jooksvalt kuni huvihariduse ja huvitegevuse kava vahendite lõppemiseni või vallavalituse kinnitatud transporditoetuse jaotuses määratud vahendite lõppemiseni. Taotlemise tähtaeg on 30. aprill.

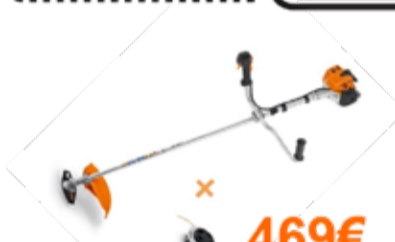
www.saag24.ee

SAAG

24

Leiad meid ka Facebookis!

**ELVA - OLEREXI TANKLA VASTAS
VALGA - VALGUSFOORI JUURES
OTEPÄÄ - TECHNE TÖÖKOJA KÕRVAL
VILJANDI - RAELI AUTOKESKUS**

469€

Võsalõikur FS 94 C-E

Komplektis:
trimmipea ja lisana murutera,
surveseib mutrikaitsega ja mutter.

**STIHL IMOW ROBOTNIIDUKID!
+ KAASA KINGITUS**

Müügil erinevad mudelid vastavalt Teie
aia suurusele!
Küsi hinnapakkumist esindusest!

MAAMES

TUNNUSTATUIM MAATEEMALINE MESS BALTIMAASES

25.-27. APRILL

2019

VP-211

Survepesur
Stihl RE 109
+ veefilter
291€

MESSIHIND:
199€

Mootorsaag
Stihl MS 251
499€

MESSIHIND:
399€

FINN-POWER

KRANMAN

OREGON

HH
workwear

Usewood

STIHL

**HÜDROVOOLIKUTE VALMISTAMINE
VALGA, ELVA JA OTEPÄÄ ESINDUSES!
E-R 9-18**

Muudel aegadel kokkuleppel: 55570798

Uued filmid Tõrva kinos KOIT!

OTT TÄNAK - THE MOVIE dokumentaal - alates 12. aprillist!
IMEDEPARK komöödia, animatsioon - alates 12. aprillist!
TASUJAD: LÖPPMÄNG märul, seiklus Alates 26. aprillist!

**Rohkem infot ja täpsem kinokava
www.kinokoit.ee!**

AASTA PARTNER TARTU PAULUSE KOGUDUS

Arvo Lasting

Juba mõni aasta tagasi sündis idee ergutada Eestimaa kogudustes palve-elu ja omavahelist suhtlemist nõnda, et loositakse meie kogudusi eestpalve-paaridesse. Idee sündis Maarja Magdaleenas ühel adventi-õhtul Helene Toivaneni algatusel. Aktsioonis osalemine on koguduste mõistagi vabatahtlik ning umbes pooled Eesti luterlikest kogudusist on sellega ühinenud.

Helme kogudus on olnud eestpalvepaaris Kolga-Jaani ja Harju-Jaani kogudustega, tänava sattusime sellesse eestpalvepaari Tartu Pauluse kogudusega. Loosimine või liisu heitmine on tegelikult üks viis näha Jumala tahet, Tema otsust ja kirikus tunnustame muidugi, et kogu kava taga on Tema armas plaan, alates idee sünnist kuni tänaste loosimiseni.

Sellise üheaastase partnerluse sisustamiseks võime tarvitada vabalt oma ideid ning paluda taas Jumala

suunamist. Me saame üksteist meeles pidada, üksteisega kontakti hoida, kuulda üksteise käekäigu järele. Saame kanda oma partnereid Jumala ette kõikvõimalikel palvustel ja isiklikel palvehetkedel. Saame saata vastastikuseid tervitusi ja korraldada kohtumisi-külaskäike. Oleme kaasanud aktsiooni ka Taagepera koguduse, nii et Tartus palutakse Taagepera kogudusegi eest ja vastupidi.

Kolga-Jaani kogudust külastasime tunamullu mitmetunniseks osaduseks. Harju-Jaani ekskursiooni ajal peatusime mitmes kauges kirikus. Mõlemad sõidud olid väga meelde jäävad.

Tartu Pauluse kogudusest ootame külalisi meilegi. Sealset koorid on meil mitmel puhul laulnud. Seekord tuleb valgel pühapäeval Tartu Pauluse koguduse naiskoor meie kirik-kammersaali esinema.

Omakorda Tartu Pauluse kogudust tähistab oma kiriku aastapäeva

- 17. aprillil kl 11 Viljandi praostkonna sinodi jumalateenistus Helme kirikus, jutlustab peapiiskop Urmas Viilma.
- 18. aprillil kl 18 vaikse nädala pühadekontsert Tõrva kirik-kammersaalis, Enno Leppnurm.
- 19. aprillil kl 11 suure reede jumalateenistus Helme kirikus armulauaga. Leeritund.
- 19. aprillil kl 14 suure reede jumalateenistus Taagepera kirikus.
- 21. aprillil kl 11 ülestõusmispüha jumalateenistus armulauaga Helme kirikus.
- 21. aprillil kl 14 ülestõusmispüha jumalateenistus armulauaga Taagepera kirikus.
- 28. aprillil kl 11 valge pühapäeva kontsertjumalateenistus Tõrva kirik-kammersaalis. Tartu Pauluse

koguduse naiskoor Tiina Luhametsa juh.

- 1. mail kl 12 jumalateenistus Riidaja kirik-kabelis.
 - 5. mail kl 11 jumalateenistus Helme kirikus armulauaga.
 - 5. mail kl 14 jumalateenistus Taagepera kirikus.
 - 12. mail kl 11 emadepäev Helme kirikus. Petri Hyrsky Soomest kõneleb Taevase Isa armastusest.
- Isa Süda nädalalõpp 10. -12.mai.
- Tommy Fjeldberg Norrast ja Petri Hyrsky Soomest.
 - R, 10. mail kl 18.00 Tartu Kolgata Koguduses.
 - L, 11. mail kl 11 ja 15 seminar Otepää Palveränduri Koguduses.
 - P, 12. mail kl 11 Petri Hyrsky Helme kirikus,
 - kl 11 Tommy Fjeldberg Antsla EKB koguduses ja kl 15.00 Valga Betaania koguduses.

alati oktoobris, seekord 102. aastapäeva pühapäeval, 6. oktoobril. Sel puhul oodatakse mind jutlustama. Kui Jumal nõnda kaugest plaani toetab, siis läheme koos kõikide huvilistega Helme ja Taageperast Tartu

Pauluse kogudusele külla. Jagame üheskoos pühapäevast jumalateenistust Tartu Pauluse kirikus.

Üks aasta võib tunduda lühikegi taoliseks loositud partnerluseks. Aga kasutagem seda lühikestki aastat

südamlikuks sõpruseks. Aastate ja põlvkondade jooksul kasvame tähelepanema oma kodumaa kiriku ühtsust ning tunnetame rohkem õdede-venedade osadust ühe Issanda kiriku perekonnas.

Vanametalli KOKKUOST
ALATI HEAD HINNAD
☎ **5198 1222**
PETSERI 38A, VALGA
www.tolmets.ee

METSAINVEST
www.metsainvest.ee

KASVAVA METSA OST KINNISTUTE OST PÖLLUMAA OST

📍 Vallikraavi 2, Tartu ☎ +372 55 40 150
✉ info@metsainvest.ee f [metsainvest](https://www.facebook.com/metsainvest)

Müüa paljasjuurseid männitaimi ja kuuseemikuid Nõo vallas.
Ülo, tel 5169682,
ylo.kuusik@gmail.com.

PUURKAEVUMEISTRID
Puurkaevude ja -aukude projekteerimine, puurimine ning likvideerimine. Vee- ja kanalisatsioonitorustike, septikute ja süvaveepumpade paigaldus.

Lisainfo tel **52 69 604**
www.puurkaevumeistrid.ee

Puurvesi
PUURKAEVUD
www.puurvesi.ee

- Puurkaevude ja maasoosjus-puuraukude puurimine, projekteerimine ning hooldus.
- Vee- ja kanalisatsioonitorustiku rajamine, reoveemahutite, septikute, biopuhastite, süvaveepumpade ja veefiltrite paigaldus ning hooldus.

+372 5569 4310; taavi@puurvesi.ee f [puurvesi](https://www.facebook.com/puurvesi)

STONE AND CRYSTAL
Pottsepatööd
Loodusehitus
Üldehitus

HELISTA! +372 567 514 68
www.stoneandcrystal.ee

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha. Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvööndis.
Tel: 56 111 900

THKK müüb
Lõhutud lepa küttepuid, pikkustes 25 kuni 60 cm.
Hind 37 kuni 40€.

Tasuta transport Tõrva linn (kuni 5 km linna ümbruses)

Tel: 56 51820

OÜ ESTEST PR
ostab metsa- ja põllumaad.

Tel 50 45 215, 51 45 215,
info@est-land.ee

KODUMASINATE HOOLDUS JA REMONT
5257465

MEES NAGU ORKESTER –

piirivalvur, tantsuõpetaja, vabatahtlik ehk Ukrainast pärit Pavlo

Karl Kirt

Tõrva vallas on välisvabatahtlike kogemus juba päris pikk. Veel mõni ajalehenumber tagasi sai Tõrva Teatajas tutvustada kahte välisvabatahtlikku, kes Tõrvas tegutsevad – Gabrielit ja Artemist. Jaanuaris liitus nende seltskonnaga mees nagu orkester ehk Pavlo Samar (27) Ukrainast. Kusjuures, Eesti on esimene välisriigi kogemus tema elus ning ka vabatahtliku tööd polnud ta varasemalt teinud.

Pavlo ütleb, et talle meeldib väga reisisida. Tema reisimisvõimalused on seni piirdunud ainult Ukrainaga. Esimest korda välismaale tulek tähendas tema jaoks kohe aastast äraolekut Ukrainast.

Ta ise ütleb, et ta polnud kunagi mõelnud välisvabatahtliku tööd proovida, aga ootamatuid seiku tuleb elus ette seal, kus me seda kõige vähem ootame. „Ma ei olnud kunagi mõelnud sellisest asjast. Üks päev mu vanem vend tutvustas mulle võimalust osaleda vabatahtliku programmis. Mõtlesin, et miks ka mitte,“ rääkis Pavel. Asjaajamine viis ta nii kaugele, et nüüd on ta Eestis ja teeb oma vabatahtliku tööd Tõrva Kodus.

Pavlo rääkis, et Eestisse tuleku üle ei otsustanud ta ise, vaid Eesti ise oli riik, mis teda justkui kutsus. „Võib öelda, et see oli juhus või saatus, aga üks seos mul siiski Eestiga oli varasemalt. Nimelt mu vend töötab Ukraina riigiasutuses, mille peamine eesmärk on integreerida elektroonilist asjaajamist ja elektroonilist suhtlust riigiga Ukraina inimeste igapäevaelu. Ukraina vaatab selles osas väga palju Eesti e-lahenduste suunas, mida väga edukalt Eestis kasutatakse,“ tõi Pavlo välja oma seose Eestiga. Paveli vend Nikolai on käinud varem Eestis töötöttu kahel korral.

Pavlo varasem töö- ja hariduselu on väga erinev sellest, mida meie Eesti noored kogevad. Nimelt tuli Pavlol kaitsta Ukraina piiri selle riigi viimaste aastate kõige äärmistel aegadel. Tõrvas elav vabatahtlik oli aastatel 2014 - 2018 Ukraina piirivalve koosseisus. „Töötasin neli aastat Ukraina piirivalves. Mul tuli kaitsta Ukraina sõltumatust, territoriaalset terviklikkust ning iseseisvust Donetski piirkonnas.“ Tema tööks oli kontrollida sissetulevaid laevu, patrullida rannajoont ja jälgida, et Vene võõrväed ei saabuks Ukraina territooriumile, ning hoolitseda selle eest, et tsiviilelanikud pääseksid pommitamise eest eluga. Piirivalvuriks õppis ta Bohdan Khmelniitsky nimelises piirivalvekoolis 2009-2013 ning enne seda Vinnitsa tehnikakoolis. 2018. aastal lõppes tema jaoks riigitöö ning ta asus tööle kinnisvaramaaklerina, kust edasi otsustaski tulla Eestisse.

Tõrvas on tema ülesandeks organiseerida Tõrva Kodu klientidele tegevusi. Koos Kreekast pärit

Lumeskulptuuride valmistamine Tõrva Kodu klientidega. Fotod: Erakogu

Teatrikülastus Tõrva Kinos Koit, kui lavalaudadele toodi Romet Pilleri lavastatud "Kodumaa tütreid".

välisvabatahtliku Artemisega organiseerivad nad klientidele hulgaliselt tegevusi. Koos on nad käinud

klientidega lumeskulptuure valmistamas. Pavlo on korraldanud Tõrva Kodu klientidele Ukraina- teemalise

tantsupeole. Intervjuu toimumise hetkel polnud veel viimane tantsuülevaatus toimunud, kuid soov pääseda tantsupeole on mehel suur. Pavlo käib Tõrva võrkpalliklubi treeningute raames võrkpalli mängimas.

Eesti inimesed on jätnud talle väga hea mulje. „Kõige rohkem mulle meeldib eestlaste puhul see, et nad on uhked selle üle, et nad on eestlased. Ehk on eestlased veidi kinnised alguses, aga seda tõesti ainult alguses. Natukene on tunne, et Eesti inimesed võiksid olla aktiivsemad kaasalööjad, kuid olen näinud, et kui midagi teile meeldib, siis olete selles väga aktiivsed,“ kirjeldas Pavlo esmamuljet eestlastest. Pavlol on üks veider tähelepanek. „Minu jaoks on natukene imelik see, et Eesti inimesed julgevad oma lapsi jätta tänavale käreduesse magama,“ muigas Pavlo.

Välisvabatahtliku jaoks on kogukonna ja tema töökoha tugi hakkamasaamisel väga oluline. „Mulle väga meeldib see, et ma saan organiseerida üritusi ja tegevusi, mis on võimalikud. Tõrva Kodu personal on väga abivalmis. Mulle meeldib, et inimesed saavad positiivseid emotsioone minu tegevusest,“ ütles Pavlo. „Tõrva inimesed on üldse väga soojad ja abivalmis, mille üle on mul väga hea meel,“ kiitis Pavlo tõrvakaid.

Pavlo suurimaks väljakutseks igapäevaselt kui ka tööalaselt on just keelebarjäär. „Salsa treeningud Tõrva Kodu klientidega on keerulised, sest kõiki üksikasju ja liigutusi selgitada on raske. Aga samas on nad huvitatud treeningutest ning tahan neid õpetada nii palju, kui oskan.“

Kes tunneb, et tahab ka ise Pavlo tantsutundidest osa võtta, siis oodatakse kõiki kolmapäeval kell 18 Tõrva Kultuurimaja ning neljapäeval kell 18 Tõrva Avatud Noortekeskusesse.

Pärast välisvabatahtliku programmi lõppu Pavlol veel väga selget plaani ei ole, mida ta tahaks edasi teha. „Ma arvan, et lähen tagasi Ukrainasse ja jätkan tööd kinnisvaramaaklerina, aga kuna ma olen nüüd reisimise maitse suhu saanud ja saanud niivõrd palju uusi kogemusi, siis äkki ma vahetan oma eriala ja hakkan midagi muud tegema. Praegu ma veel sellele ei mõtle, sest Eestis on palju veel teha.“

Pavlo töö Tõrva Kodus lõppeb 3. jaanuaril 2020. Kuna Ukrainas on Pavlo, Pasha ja Paveli nimi üks ja seetõttu, siis on ka artiklis aeg-ajalt tema nimena kasutatud Pavlo ja Pavel.

„Töötasin neli aastat Ukraina piirivalves. Mul tuli kaitsta Ukraina sõltumatust, territoriaalset terviklikkust ning iseseisvust Donetski piirkonnas.“

peo ning meeleoluka karaokelaulmise. Samuti on Tõrva Kodus korraldatud käsitööpäevi ning ka koos tehtud varjuteatrit. Pavel väisab koos Tõrva Kodu klientidega erinevaid Tõrva üritusi. Nii on käidud üheskoos teatris, kinos ning sportimas. Pavlo annab Tõrva Kodu klientidele ka tantsutunde.

Just tants on mehe suur kirk. Juba enne Eestisse saabumist seadis Pavlo eesmärgiks, et soovib juhendada oma tantsuringe. Ei läinud palju aega mööda, kui Pavlo otsustas avada oma huviringid kõikidele soovijatele. Igal kolmapäeval ja neljapäeval toimuvad tema juhendamisel salsa, bachata ja kizomba tantsutunnid, kuhu Pavel ootab kõiki huvilisi. Oma tantsukirge jagab ta ka rahvatantsurühmas, kus ta sooviks oleks pääseda suurele